

Keltoviny

časopis

42. číslo

27. dubna

Hezký den,
jak všichni víte, minimálně z našeho časopisu, tak nám v těchto dnech pomalu měla začínat sezóna a měli jsme jezdit za Vámi na kulturní akce po celé republice. Akce už se zrušili v Hořovicích, Dívčím kameni, Barokním dvoře v Borotíně a dalších... Bohužel pandemie zasáhla i nás a my čekáme (tedy alespoň tvoříme časopis), co bude dál. Máme alespoň výhodu oproti profesionálním kejklířům a šermířům, kteří se objížděním akcí živí – my jsme živi z něčeho jiného a tyto aktivity jsou pouze krásným koníčkem, který rozdává radost Vám a Vaším dětem.

Proto pevně doufáme, a věříme všem chytrým hlavám, které vymýšlí všechna ta opatření (roušky, zákaz akcí,...), že vše dobře dopadne a zase se spolu na akcích potkáme.

Vydržte všechna omezení, jdeme správným směrem – vždyť už se některá předchozí opatření ruší a uvolňují. Zdá se, že nemoc je v České republice pod kontrolou, vše se postupně bude vracet do normálu a zas „vyjde slunce nad krajem“...

A co bych Vám řekl o dalším čísle našeho internetového časopisu?

Ač jsem v prvních chvílích, po vzniku pandemie nepočítal, že se dostaneme přes 30 stran – přece jenom někteří mají jiné starosti doma – podařilo se, a opět Vám nabízíme 36 stran čtení. Nebojte se, články se cíleně nemocem vyhýbají. V médiích je toho až dost ☺. Zavzpomínáme, pogratulujeme, procestujeme se v čase, něco si uvaříme a přečtete si řadu dalších článků...

Všem, za spolek Keltoviny, přeji pevné zdraví, krásné počasí a klidný čas na čtení časopisu.

Šéfredaktor Martin Štulla

Obsah čísla 42. :

2	OBSAH, slovo úvodem	23	ZE ŽIVOTA
3	BYLINKY, NEJEN PRO NAŠE BABIČKY		<i>Příbuzný si nevybereš</i>
	<i>Probouzející se bylinky</i>	25	KRAJOVÁ JÍDLA
5	PŘÍBĚHY OSAMĚLÉ KOVBOJKY		<i>Dnes naposled... a rovnou z Prahy</i>
	<i>Jak správně (ne)chodit ...</i>	26	ANTONIE
7	UDÁLOSTI Z HISTORIE		<i>Díl 2.</i>
	<i>Příběh české vlajky</i>	27	SPEKTRUM
10	SPEKTRUM		<i>Kolínské nádraží</i>
	<i>Recyklace</i>	28	VZPOMÍNÁME
12	ČTENÍ PRO VŠECHNY		<i>Jiří z Poděbrad</i>
	<i>Jak Krašov ke svému jménu přišel</i>	29	PROKLETÍ POCESTNÉHO
13	OD HRADU KE HRADU		<i>9. část</i>
	<i>Hrady – obléhání a obrana</i>	31	ROD NEPOKOJNÉ KRVE
15	TOVÁRNÍKŮV BLOG		<i>Šašek s temnou tváří, kouzelník Žito</i>
	<i>Zaručený recept na delikatesní kejkle</i>	33	KOMIKS PASCAL
17	GRATULUJEME		<i>Svár srdce a rozumu</i>
	<i>Tony Linhart</i>	36	TIRÁŽ aneb kdo nám píše...
18	BEZPEČNÉ CESTY		
	<i>Bezpečná vzdálenost</i>		
	<i>Brzdná dráha</i>		
20	LEGANORIE		
	<i>První hrdina</i>		
22	SVĚT PŘÍRODY		
	<i>Neobvyklé lovecké techniky 2</i>		

Bylinky, nejen pro naše babičky

Probouzející se bylinky

Článek připravila Lucie Volková

Informace čerpány z internetových stránek bylinkyprovsechny.cz, včetně fotografií

Procházíme si dobou, která nás vede k uvědomění. Budeme se o sebe lépe starat? Budeme se spoléhat spíše sami na sebe? Budeme lépe pečovat o své zdraví a zajímat se o prevenci? Přišla doba probouzení přírody ze zimního spánku a s ní se začínají probouzet rostlinky, které si sami můžeme nasbírat a které nám k pevnějšímu zdraví a k silnější imunitě rozhodně dopomohou. Pojdme na to.

Podběl lékařský

Naše louky a stráně nemají ještě kousek zeleně a podběl už vystrkuje svoje žluté květy. Musím upozornit, že jeho dlouhodobé užívání může poškodit játra. U podbělu platí pranostika, že všeho moc škodí. Avšak na druhou stranu je našemu tělu velice prospěšný. Květy můžeme nasbírat do zásoby na zimu. Mají schopnost uvolňovat hleny, a pro jejich protizánětlivé účinky jsou prospěšné zejména u zánětu průdušek, kataru hrtanu a hrdla, astmatu, při zápalech pohrudnice, dokonce i při začínající tuberkulóze plic. Pokud kašel neustupuje, měl by se pít častěji během dne horký čaj oslazený.

V květnu vyrůstají listy, které obsahují více účinných látek než květy, obsahující vitamín C. Pomáhají při každém těžkém onemocnění plic, rúži, při poranění tkání doprovázeném, modročervenými otoky. Podáváme obklady ze silného odvaru z listů. Z listů můžeme připravit sirup.

Sirup:

Do hliněného hrnce nebo do sklenice od okurek klademe postupně vrstvu listů a vrstvu přírodního cukru, necháme usadit a postupně doplňujeme, až je nádoba plná. Potom dobře zavážeme dvěma či třemi vrstvami silného pergamenu nebo celofánu a postavíme v zahradě na chráněném místě do jámy v zemi. Na to položíme desku a celé zasypeme zeminou. Rovnoměrná teplota vyvolá kvasný proces. Po osmi týdnech hrnec či sklenici vykopeme a získáme sirup, který jednou či dvakrát převaříme. Vychladlý sirup plníme do malých sklenic se širokým hrdlem. Tento sirup nás nejlépe ochraňuje v zimě a v době chřipek. Užíváme ho po lžičkách.

Prvosenka jarní (petrklíč)

TIP ZBYŇKA MLČOCHA: Petrklíč je ve větších dávkách mírně jedovatý. Tuto bylinu by neměli užívat pacienti beroucí léky na ředění krve. Také těhotné ženy by neměly překračovat běžné terapeutické dávky. Při sběru rostliny může někdo dostat nepříjemnou alergickou reakci. Petrklíč kvete od začátku března do května. Pro mě vyjadřuje příchod teplého jara a zamilovala jsem se do jeho medové specifické vůně. Jaké jsou jeho léčivé vlastnosti? Usnadňuje vykašlávání, odhlehčuje, tlumí a zvlhčuje kašel. Užívá se i při bronchitidě (zánětu průdušek), zápalu plic apod. Může se užívat při slabších neurózách a

tiší bolest hlavy. Pomáhá při látkové výměně (metabolismu). Je mírně potopudný, což znamená, že zvyšuje pocení. Tlumí záněty. Z prvosenky můžeme vyrobit tinkturu, která se dává 3x30 kapek za den. Může být využit hlavně do směsi bylin proti kašli, nachlazení a revma. Vyrobená mast z petrklíče je vhodná na spáleniny od sluníčka a na skvrny na kůži. Z nálevů asi 10g květu se dělají vlasové koupele. Květy lze přidávat do jídla jako barvivo.

Plícník lékařský

TIP ZBYŇKA MLČOCHA: Plícník mění reologické (hustota) vlastnosti krve a její srážlivost. Pokud užíváte plícník, je doporučováno pít hodně tekutin. Sběr plícníku je vděčný, protože se vyskytuje ve skupinách, roste hustě a v čistých porostech. Dle názvu rostlinky lze usoudit jaké má využití. Čaj z květů i listů pomáhá při každém neduhu plic a dýchacích orgánů jako je například zápal plic a průdušek, astma, kašel, vykašlávání krve, zahlenění plic a podobně. Plícník lze uplatnit i při poškození sliznice hltanu a žaludku po požití koncentrovaného alkoholu, horkých jídel nebo nápojů, chemikálií apod. (popálení, poleptání dutiny ústní, jícnu).

Fialka vonná

Můžeme ji nazývat violkou či maceškou. Rostlinka se objevuje v písních i básních, stala se symbolem lásky. Čím jsou květy tmavěji fialové a čím silnější je vůně, tím je bylinka lepší a spolehlivější. Nepoužíváme však pěstované okrasné druhy. Viola vonná patří mezi naše nejstarší léčivé byliny. Doporučovalo se přivonět k ní při bolestech hlavy. V dnešní době se však nejvíce využívá k tišení a zastavování kašle. Léčí astma, uvolňuje a rozpouští hleny, uklidňuje dýchací orgány a pomáhá při chrapotu. Fialky čistí krev (detoxikují) a pomáhají při kožních chorobách. Viola nemá žádné negativní účinky, pouze je třeba dávat pozor na předávkování, protože vyvolává zvracení.

Medvědí česnek

Jeho silnou vůni ucítíme dříve, než rostlinu spatříme. I proto mu říkáme „divoký česnek“. Listy česneku vyrůstají ze země v dubnu a v květnu, někdy i dříve. Dřímají v něm mohutné léčivé síly a říká se, že i medvědi ho hledají po zimním spánku, aby si jím pročistili žaludek, střeva a krev. Je obzvláště vhodný pro jarní omlazovací kúry, kúry na odstranění škodlivých látek a léčí i chronické choroby kůže. Usušené listy ztrácejí léčivé účinky, proto se pro jarní pročišťovací a odhlehovací kúry používají čerstvé listy. Kapky z tinktury podporuje paměť, zabraňuje zvrápenatění cév (ateroskleróze) a zbavují nás mnoha jiných

těžkostí. Má velmi dobré účinky na žaludek a střeva. Vhodný při akutních a chronických průjmech, provázených plynatostí a kolikami. Rovněž je vhodný při zácpách, které provázejí vnitřní křeč střev nebo chorobách střev. Víno z česneku medvědího je zázračným lékem pro všechny staré lidi, kteří mají trvale zahleněné průdušky a s tím spojené těžkosti při dýchání. Dokonce při zastaralém kašli se zahlenění průdušek uvolňuje a tak mizí i dušnost. Velmi vřele doporučujeme tento lék i při tuberkulóze a vodnatelnosti (městnání v malém oběhu), na které často trpí staří lidé.

Čerstvě nasekané listy pročišťují i ledviny a močový měchýř a podporují odchod moče. Natřeme-li čerstvou šťávou těžko se hojící rány, rychle se zahojí. Ba dokonce se zlepšuje i stav při onemocněním věnicových (koronárních) cév v srdci.

Způsoby užívání:

- ♥ Česnek medvědí jako koření: čerstvé listy česneku medvědího se nařežou nadrobno jako pažitka a sypou na chlebičky, do polévek, omáček, salátů a masových pokrmů.
- ♥ Tinktura z česneku medvědího: Nadrobno nakrájené listy anebo cibulky (150 gramů nebo více) naplníme do nádoby, zalijeme 38-40% alkoholem (1 litr) a dáme na teplé místo (v blízkosti radiátoru/krbu). Teplota při maceraci by nikdy neměla překročit 40°C. Užíváme asi 20-25 kapek denně.
- ♥ Víno z česneku medvědího: Vezmeme plnou hrst nadrobno nakrájených listů, krátce je povaříme v asi 1/4 l bílého vína, osladíme podle chuti medem nebo sirupem a obden z něho pomalu po doušcích popijíme.

Čajová směs

proti dráždivému kašli:

- * nať violky vonné 5 (dílů)
- * nať dobro myslí 3 (díly)
- * list podbělu 3 (díly)
- * plod fenyklu 2 (díly)
- * nať popence 2 (díly)
- * květ a list slézu 2 (díly)

Dvě lžičky dobře pro míchané směsi zalijeme půllitrem vroucí vody a necháme 20 minut přikryté vylouhovat. Čaj přecedíme, podle chuti osladíme medem a pijeme ho vlažný po malých doušcích po celý den.

Čajová směs

proti různým chorobám plic:

- * květ (list) plicníku 5 (dílů)
- * list podbělu 5 (díly)
- * nať přesličky 4 (díly)
- * nať truskavce 4 (díly)
- * list jitrocele

Příběhy osamělé kovbojky

JAK SPRÁVNĚ (NE) CHODIT S KONĚM NA HOUBY

Příběh napsala a připravila Lenka Makrlíková

Sluníčko... Déšť... Teplo... Déšť... Takové počasí i nehobaře vyprovokuje k myšlence, že lesy musí být plné hub. Natož pak, když do nich vstoupí a ucítí tu vůni...

Jezdím s koníčkama do lesa pravidelně a tak máme dost přehled o tom, kde rostou hříbky, kde se daří masákům a kde mají své království třeba bedly... Skoro pokaždé se dušuju, že si tu vyhlédnutou úrodu půjdu sebrat - a skoro nikdy k tomu nedojde. Buď je to daleko, nebo mě houbařská vášeň do druhého dne přejde, nebo se mi prostě nechce jen tak se cournout sama bez svých chlupáčů...

I tentokrát jsme vyrazili po naší obvyklé trase a hned jak jsme vlezli do lesa, mé oči se automaticky zaostřily na půdu pod námi, a mozek začal usilovně programovat houbařské instinkty... Mělo to být jen spojené příjemné s užitečným - tedy lovecká průzkumná výprava spojená s terénním tréninkem koníků. A les nezklamal... Potkávali jsme hříbky a masáky všech velikostí - i takové, které mě mírně nadzvedly ze sedla a má tréninková kázeň tvrdě bojovala s touhou zastavit a nenechat tu krásnou kořist lesu.

Ale odolala jsem.

Objeli jsme spokojeně celou naši trasu, koníci se protáhli a vraceli jsme se opět lesem domů. Ferda spokojeně odfrkával a pobrukoval, občas něco uždíbnul a 2 letý poník trochu unaveně ťapkal za námi.

Byli jsme ještě asi 4 km od domova a zrovna projížděli místem, kde vždy spolehlivě rostly každý rok bedly. Jen tak mi v duchu prolétlo hlavou, že jsem tu letos vlastně ještě žádnou neviděla a že bedel letos bylo skutečně nějak málo.... Rozhlédla jsem se...

A pak jsem jí uviděla...

Její skoro 40 cm klobouk svítil ve vysoké trávě jak létající talíř...

NE.... TUHLE tu nemůžu nechat!!!

Přestala jsem přijímat veškeré logické argumenty - jak ji dovezeš domů? Ještě je to pěkně daleko a nemáš ji ani do čeho dát! V ruce??? Vždyť povedeš 2 koně a třetí ruka ti ještě jaksi nenarostla!?

Zastavila jsem Ferdu, který se po mě udiveně ohlédl... Jdeš čůrat...? I Apolo se zastavil a oba se zájmem koukali kam se žena.

"Stůjte - ani se nehněte - hned pojedeme!" křikla jsem přes rameno a mazala za svítícím kloboukem.

Bedla byla nádherná - mlad'ouňka, masitá a jen představa těch řízků z ní, mi vehnala sliny na jazyk. Opatrně jsem ji utrhla a nesla ke koním. Obrovský klobouk se vlnil a čím víc jsem se blížila ke koním, tím víc jsem začala pochybovat o tom, jak to všechno zvládnu...

Koně zvědavě očichávali mou kořist a já stála před úkolem - nasednout... Vypadalo to docela jednoduše a tak jsem se chytila za hrušku a OPATRNE s bedlou v jedné ruce, se vyhoupla nahoru...

Křup - plesk!!

Seděla jsem v sedle, v ruce kousek bedlí nohy a slavný kapitální úlovek se válel na druhé straně koně. Ani to malinké zahoupání noha bedly nevydržela... Chvilí jsem seděla a zamyšleně koukala na padlou bedlu a bojovala s nechutí znovu slézt dolů a zkusit to znova, proti vidině výborné večeře... Klobouk se ale očividně nerozbil a tak možná malá šance ještě byla... Ferda netrpělivě zahrabal nohou - tak co? Jedem? Mlsná a zatemnělý mozek zvítězili a já znovu sesedla a znovu opatrně nasedla s bedlou v ruce. Tentokrát se to podařilo, nožička už byla hodně krátká a tak se klobouk částečně opíral i o mou ruku. Snad to takhle přežije... Pomyslela jsem si a vyrazili jsme.

Koně už cítili domov a přidali do kroku... Ferda by to nejráději bral už letecky a tak automaticky namířil naší zkratkou přes les... Jindy tudy jezdím ráda, protože si tam koníky ještě pěkně naohýbám při vyhýbání větví a překážek na zemi, ale tentokrát jsem z toho nadšená nebyla... S otěží v jedné ruce a očima na bedle Ferda vycítil, že si cestu může zvolit sám. Jediné co jsem ze sebe byla schopná vypravit bylo - Ferdo - hlavně pomalu!!!

S jízdou na jedné ruce problém nemám ale, když jedním okem sledujete povážlivě se kymácející obrovský klobouk a druhým jakžtakž cestu kudy se váš kůň rozhodl jít, nedá se to chvílemi dost dobře stíhat... A tak jsem myslím byla tentokrát pěkně naohýbaná já, jak jsem se snažila vyhýbat větvím, které jindy obcházíme a byla ráda, když jsem vyvázla jen s několika škrábanci na ramenou.

Čekala nás ještě velká louka a ještě jeden les...

Trochu jsem si oddychla, když jsme z lesa konečně vyšli a bedla to - na rozdíl ode mě - přežila bez úhony... Před námi byla táhlá louka a poslední úsek kde si s koníkama vždy zazávodíme... Bylo mi jasné, že ani tentokrát to jiné nebude...!

Poník Apolo nás čile doběhl a bylo vidět, jak se na závod těší. Ferda trochu ožil, ale snažila jsem se mu domluvit a držela ho v kroku. "Ferdí - to by ta houbička vážně nepřežila...!" Ale houba - nehouba - večere - nevečere - Apolo se nedočkavě rozběhl a vybídl tak jasně Ferdu k akci!

Vyrazili jsme! Moje - NEEEEEE !!! Si Ferda vysvětlil jako obvyklé JEDEEEEM a zabral !! Během celého asi 100 metrového trysku jsem vyzkoušela snad 10 způsobů sedu tak, abych se pohybovala co nejjemněji, snažila se měnit pozice houby tak, aby odolala vzduchové vlně a ještě koutkem oka sledovala kdy vletíme do lesa a tomuhle utrpení bude konec...!

Konečně jsme tam byli... Koně spokojení, houba celá a já šťastná že už je to opravdu jen kousek... Už jsem to chtěla mít za sebou! Ale to bych nesměla sedět na mých koních... "Musím se nutně podrbat...!" oznámil mi Ferda a začal hledat ten správný strom... Tenhle ne... Tenhle taky ne... Tenhle divně voní... Nespokojeně si odfrkl... Joo - tenhle...! "Podrbala bych tě doma...!" Netrpělivě jsem špitla... Ale strom je strom... Od nosu až k uším se mu nic nevyrovná. A na závěr ohromující oklepání až mi překvapením zacvakali zuby a bedla se z toho skoro zhroutila!

Jedem! Poručila jsem a konečně jsme se rozešli. Apolo už se ale mezitím zapíchl asi 30 m před námi na občerstvovací stanici, kde si pravidelně doplňují zásoby jílovité hlíny... Seděla jsem v sedle a rezignovaně čekala, až si Ferda slíže svou porci hlínové zmrzlinky, o kterou jsem ho nechtěla připravit.

Konečně jsme vyšli z lesních temnot a v dálce zazářil obrys vesnice... Hurá... Oddychla jsem si v duchu... už se nemůže nic stát... A nestalo. Koníci poslušně řapali a já si večer pochutnala na výborné, těžce vybojované večeři....

Příběh české vlajky

Článek připravila redakce

Informace čerpány z internetových stránek alerion.cz, včetně obrázků

Na svou státní vlajku můžeme být hrdí.

Nejznámější symbol České republiky slaví své kulaté výročí. Řeč je o státní vlajce, která nás na společné cestě doprovází už 100 let. Vedle velkého a malého znaku, trikolóry, vlajky prezidenta republiky, pečeti a hymny tvoří nejrozšířenější výsostné znamení našeho státu.

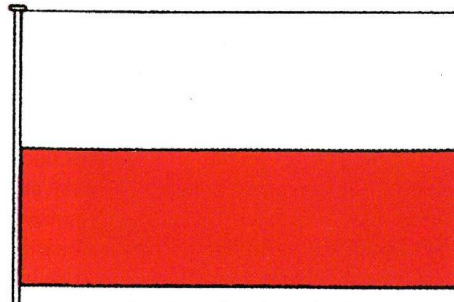
Významnou dějinnou roli státní vlajka sehrála v dobách, kdy nám jako národu bylo nejhůře. Sjednocovala a upomínala na naši příslušnost v důsledku Mnichovské tragédie a exilové armády na všech frontách druhé světové války, za protektorátu Čechy a Morava, kdy byla německými okupanty zakázána, nebo při srpnové okupaci v roce 1968, Palachově oběti, potlačení demonstrace roku 1969, ale i v době převratu 1989. **Symbol doslova „požehnaný krví“ přežil a s ním i suverénnost českého státu. Svoboda není samozřejmost, o to více bychom si jí měli vážit.** A s vlajkou oslavovat i okamžiky příjemné, vzpomínat na naše předky a významné milníky historie. Ostatně samotná cesta k jejímu vzniku nebyla nikterak jednoduchá.

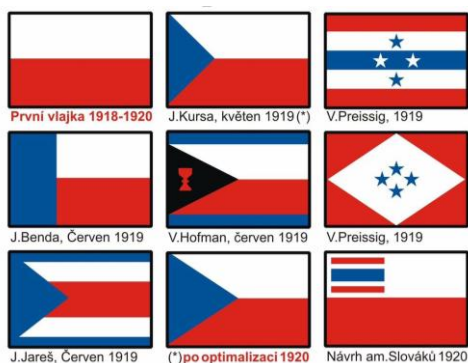

Bílo-červený předchůdce

Samostatná Československá republika vznikla 28. října 1918. Nově vzniklému státu ale chyběl nejviditelnější státní symbol – společná vlajka. **Již na konci roku 1918 proto byla ustanovena skupina, od dubna 1919 pak komise, která měla připravit státní symboly nové republiky. Do té doby se pokračovalo v užívání bíločervené vlajky Českého království,** kterou tvořily dva vodorovné pruhy. Ty byly logicky odvozené ze znaku stříbrného (tj. bílého) dvouocasého českého lva v červeném štítě, ale i stříbrno/bílo-červeně šachované moravské orlice v modrém poli štítu. Horní pruh byl proto bílý (dle heraldického stříbra figury lva) a dolní červený (podle barvy štítu). České země tak bílo-červená bikolóra provází nepřetržitě již od poloviny 13. století doby vlády Přemysla Otakara II. (1233-1278), krále železného a zlatého, nešťastně padlého v bitvě na Moravském poli, který její podobu zavedl ustanovením znaků Čech a Moravy. Obliba bíločervené vlajky vzrostla v době národního obrození a objevila se proto i na pražských barikádách revolučního roku 1848. S dalším užíváním tohoto symbolu se ale pojilo několik problémů, především podobnost s polskou vlajkou a symboly Rakouska. Bíločervená vlajka rovněž nereflektovala složení obyvatelstva Československé republiky, které se skládalo z pěti historických území s vlastními heraldickými znaky.

Některé návrhy byly inspirovány hvězdami a pruhy americké vlajky

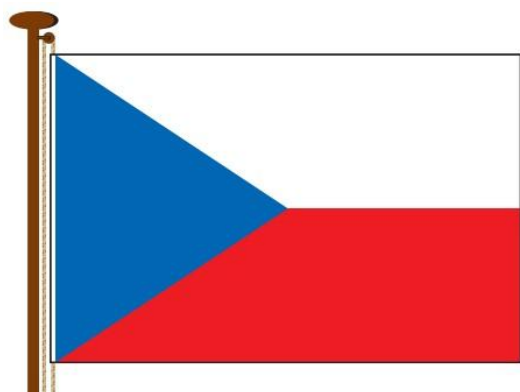

Hledání československé vlajky a její finální výběr trval déle než rok. Komise se nejprve ujednotila na podobě státních barev republiky – bílou a červenou měla doplnit **třetí modrá barva**, která se vyskytovala jak ve znaku Slovenska a Moravy, tak i ve znacích některých slezských území a v nově vytvořeném znaku Podkarpatské Rusi, tedy všech pěti zemích tehdejší republiky. Zároveň odkazovala k našemu slovanskému původu a tzv. všeslovanským modro-bílo-červeným barvám Slovanského sjezdu 1848 i panslovanské (ruské) bílo-modro-červené trikoloře. Zohledňovala i barevně shodné vlajky našich

vítězných spojenců (USA, Francie a Velké Británie) v první světové válce. **I proto byla bílo-červenomodrá trikolora v § 5 kodifikována již první Ústavou republiky z 29. února 1920. V tomto pořadí barev přitom byla světově jedinečná.**

V průběhu hledání nové vlajky se sešlo velké množství rozličných návrhů, z nichž musela komise vybírat. **Podmínkou bylo zachovat původní bílo-červenou bikolóru, kterou proslavili naši legionáři, i “neporušenost” těchto barev, doplněných o modrou barvu!** Vážným kandidátem na Československou vlajku se stal tzv. **Štefánikův prapor legií na Sibiři, sloužící jako vlajka Československé národní rady při Prohlášení nezávislosti Československého státu ve Washingtonu.** Podporu měly i návrhy našich krajanů z USA v podobě různých, často složitých kombinací „hvězd a pruhů“ pod vlivem americké vlajky, ale i klínů, včetně husitské symboliky kalicha.

Modrý klín byl v Evropě takřka „revolučním počinem“

Vítězem se ale nakonec stal návrh archiváře ministerstva vnitra Jaroslava Kursy (1875-1950), jenž do původní panovnické a obrozenecké bílo-červené vlajky vložil modrou barvu v podobě žerd'ového klínu. Československá vlajka se tak stala vůbec první vlajkou s **modrým klínem na světě.** Klín měl původně sahat pouze do třetiny délky vlajky. Subkomitét pro vlajku ale na konci ledna roku 1920 nechal prodloužit jeho délku až do její poloviny. Členové komise neponechali nic náhodě a novou českou vlajku před finálním přijetím i prakticky testovali.

Za přispění podplukovníka Antonína Valšíka z ministerstva národní obrany jezdily čtyři dny po Vltavě dva parníky s vyvěšenou vlajkou a byla tak ověřována její viditelnost při východu a západu slunce, za šera a plného svitu i z různých vzdáleností. **Nová vlajka obstála a po prodloužení modrého klínu byla schválena zákonem č. 252/1920 Sb., o státní vlajce, státních znacích a státní pečetě z 30. března 1920. Rozměry stran zákonodárci stanovili závazně v poměru šířky k délce vlajky 2:3 a s žerďovým klínem sahajícím do poloviny její délky!**

Vlajka byla a je velice zdařilá, unikátní a výtvarně krásná, navíc jednoduchá, a přitom výrazná i odlišná od většiny tehdejších státních vlajek a díky tomu je i snadno rozpoznatelná.

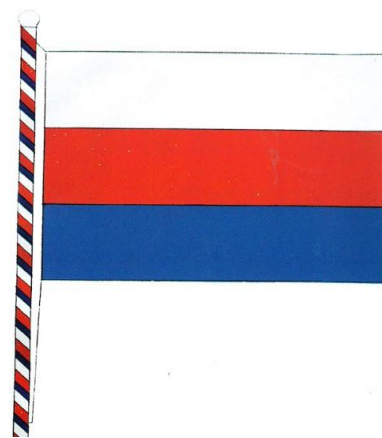
Pořadí barev má také své opodstatnění

O stanovení správného a světově jedinečného pořadí tří barev české vlajky se již v první Ústavě naší republiky (z 29. února 1920 v §5) zasloužil tehdejší poslanec Viktor Dyk (1877-1931), známý spisovatel a básník. Jiná kombinace, nerušící „kontakt“ bílé a červené barvy, vlastně ani nebyla mezinárodně možná. Modro-bílo-červená trikolóra v tomto pořadí barev byla již vlajkou tehdejšího Království Srbů, Chorvatů a Slovinců (Jugoslávie). V ústavě navrhovaná červeno-bílo-modrá trikolóra pak tvořila starobylou vlajku Nizozemí, předobraz bílo-modro-červené vlajky Ruské a tím pádem i panslovanských barev, na což upozornil právě poslanec Viktor Dyk, když doporučil úpravu a konečnou podobu.

O zachování historické kompozice nerozdílné bílé a červené barvy stál i prezident Tomáš G. Masaryk, který na své typické čepici (zvané „Masaryčka“) vždy nosil právě tuto původní bílo-červenou stužku. Na prvorepublikových vlajkových stožárech se pak státní bílo-červeno-modrá trikolóra malovala spirálovitě tak, že modrý pruh byl z esteticko-optických důvodů o polovinu užší než první dva pruhy – bílý a červený.

V době protektorátu lidé vlajku schovávali, naši vojáci za ni umírali

Na novou vlajku si československý lid v době první republiky možná zvykal postupně a často se chybovalo v délce modrého klínu, což žel přetrvalo až do současnosti. **Velkého uznání se ale vlajka dočkala v období 2. světové války, kdy se stala symbolem boje za obnovení republiky.** Poté co okupační německá vojska v roce 1939 vstoupila na naše území a byl vyhlášen Protektorát Čechy a Morava, snažili se nacisté vymazat veškeré symbolické souvislosti vzniku Československa i odkazu prezidenta Tomáše G. Masaryka. **Ustanovena byla proto nová protektorátní vlajka sestávající ze tří vodorovných pruhů v bílé, červené a modré barvě.** Čili v podobě prvorepublikové trikolóry, zásluhou historika a heraldika Karla Schwarzenberga (1911-1986), který tím zamezil diskreditaci historických znaků Čech a Moravy i našich státních barev fašistickou symbolikou. **Československá vlajka s modrým klínem se stala zakázaným symbolem. Samozřejmě sloužila nadále naší exilové vládě i zahraničním vojenským jednotkám a domácí odbojáři původní československou vlajku nadále uctívali, schovávali a chránili.** Spontánně se znovu objevila na jaře 1945 při postupu osvobozeneckých armád a samozřejmě během květnového Pražského povstání. Po konci 2. světové války se znovu používala společně s ostatními státními symboly dle prvorepublikového zákona z roku 1920. Ani po únorovém převratu v roce 1948 a za dlouhého období komunistické nadvlády se československá vlajka (na rozdíl od socialistického státního znaku s hvězdou z roku 1960) nikterak nezměnila.

Rozdělení Československa a skryté jablko sváru

Málokdo dnes ví, že při zániku Československa na přelomu let 1992 a 1993 jsme mohli o naši současnou vlajku teoreticky přijít. **Dohoda předpokládala, že po rozdělení na dva samostatné státy nebude ani jedna strana původní symboly Československa používat.** Slovensko, které se s československou vlajkou nikdy zcela neztotožnilo, již v roce 1990 v rámci tehdejší federace

obnovilo svou bílo-modro-červenou trikolóru, používanou po roce 1848 i za druhé světové války v době existence fašistického tzv. Slovenského štátu. Po vzniku dnešní Slovenské republiky ji pak jen doplnilo o slovenský státní znak, neboť by jinak kolidovala s obnovenou historickou bílo-modro-červenou vlajkou Ruska.

Když dne 1. ledna 1993 v hranicích někdejšího Českého království, Moravského markrabství a části Slezského vévodství vznikla samostatná Česká republika, přijala tento náš prvorepublikový státní symbol jako v tu chvíli „uprázdněnou a neobsazenou“ vlajku. Důvodem bylo to, že Slovenská republika měla v té době už zavedenou vlajku vlastní, ale i proto, že bylo absolutně nemyslitelné nadále nepoužívat naši (v kontextu de facto mnohasetletou) národní symboliku, logicky platnou i v době trvání federace. A to i přesto, že ústavní zákon o zániku České a Slovenské Federativní Republiky tuto možnost zapovídal. Tento závazek ale nebylo možné dodržet mimo jiné právě z důvodů tzv. **kolizních pravidel**, stanovujících prioritu určitých právních norem a postupů v dané rozporné situaci! Tehdejší poslanci tento krok odůvodnili také tím, že jako členové Poslanecké sněmovny České republiky nejsou vázáni rozhodnutím federálního shromáždění už neexistujícího státu. Což vše velmi přesvědčivě vylučuje občasné námitky ze slovenské strany vůči našemu používání prvorepublikové státní vlajky. **Nehledě na to, že státní barvy této vlajky jsou spojeny s odhodlaností a obětmi našich občanů a předků v době druhé světové války i srpnové okupace, tj. tragických let národního vzepětí i obětí 1938/1939-1945, 1968-1969 i roku 1989.** Po prvním a druhém zákonu současné České republiky (Ústavě a Listině základních práv a svobod) proto zákon č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky, tuto kontinuitu našich symbolů jasně a závazně kodifikoval. Třebaže je tento počín do dnešních dní předmětem mnoha diskuzí, slovenští vexilologové rozhodnutí české strany plně chápou a akceptují.

Recyklace

Článek připravila Pavla Štullová

Informace čerpány z internetových stránek wikipedia.org, ekokom.cz a siegl.cz

Ač se může zdát, že recyklace odpadu je záležitostí ryze moderní, opak je pravdou. V době, kdy byly suroviny těžko dostupné, bylo opětovné zpracování odpadu nutností. To se týkalo hlavně poškozených nástrojů denní potřeby a samozřejmě kovů. Jaká je historie recyklace odpadu? A jak to všechno začalo?

S odpady si lidé museli poradit už v pravěku. Tehdy například využívali kosti zvířat pro výrobu různých nástrojů nebo z nich stavěli přístřešky. Později se recyklovaly kovy, například měď, bronz nebo stříbro. Už v antice lidé recyklovali sklo. Ke třídění a opětovnému využití odpadů je tlačily především dvě věci: nutnost poradit si s odpadky a získat znovu cennou surovinu.

Zpracování odpadu v pravěku

Už v pravěku lidé museli řešit, co udělají s odpadem, ačkoli ho bylo málo. Výhodou bylo, že většinou šlo o odpad biologický, který se snadno rozložil. Žili vskutku šetrně, protože po ulovení zvířete zpracovali téměř vše – od kůže až po kosti. Z kůže se vyrábělo oblečení, z kostí nástroje denní potřeby nebo různé ozdoby.

První kontejnery doby bronzové

Doba bronzová přinesla cenný kov a dovedla lidi k první recyklaci, jak ukazují archeologické nálezy. Asi před třemi tisíci lety lidé dospěli k tomu, že poškozené předměty z bronzu znovu posbírají, roztaví a vyrobí z nich další předměty k novému použití. To lze považovat za první příklad organizované recyklace.

Starověk a recyklace skla

S tím, jak se rozvíjela civilizace, vznikala města a přibývalo lidí, bylo i více odpadu. Například ve starověkém Řecku a Římě se odpad vyvážel za město, kde končil ve velkých jamách, a tak vznikaly první skládky odpadu. Už v této době se recyklovalo sklo, které bylo považované za cenný materiál. Sklo recyklovali také v antické Anglii, kde tavili střepy a vyráběli z nich nové číše a nádoby.

S recyklací papíru začali v Japonsku

Záznamy o recyklaci papíru, dalšího cenného materiálu, sahají do roku 1031, kdy japonští obchodníci prodávali recyklovaný papír. Středověk v Evropě se naopak nesl ve znamení přebytku odpadu, se kterým si lidé příliš nelámali hlavu, i proto se šířili různé epidemie.

Průmyslová revoluce a válka

Průmyslová revoluce způsobila změnu v nahlížení na odpad, materiál a surovinu. Už na začátku 19. století se recyklovala vlna, rozvíjely se sběrné šrotu, který se znovu zpracovával do železa. V Paříži například přijali v roce 1884 nařízení, které určovalo, do jakých nádob mají lidé odpad vyhazovat. Poptávku po „starých věcech“ přinesla první světová válka a později druhá světová válka, kdy panoval nedostatek surovin. Zpracovávalo se a využívalo se vše, co se dalo.

Poptávka po surovinách

Další investice do recyklace přišly v sedmdesátých letech minulého století, a to především kvůli rostoucím cenám energií. Začal se recyklovat hliník a další kovy, stejně jako sklo a papír. Nutné bylo začít i s recyklací elektrospotřebičů. První takový systém recyklace odpadu byl realizován ve Švýcarsku, kde se začalo se sběrem starých ledniček. A postupně začala promlouvat i ekologie, společně s tím, jak produkce odpadu narůstala.

Jen pro zajímavost, každý z nás ročně vyprodukuje asi 300 – 330 kg odpadu a v Česku vytrídíme asi dvě třetiny z celkového množství odpadu.

Recyklační nádoby

- Hnědá – bioodpad
- Modrá – papír
- Žlutá – plast
- Oranžová – vícevrstvý nápojový karton
- Zelená – sklo
- Bílá – bílé sklo
- Červená – nebezpečný odpad
- Šedá – hliník (kovové obaly)
- Růžová – nebezpečný odpad
- Černá – směsný odpad (nejedná se o recyklaci)

Logo recyklace

Původní logo recyklace se objevil v roce 1970. Je značka ve tvaru tří překrácených na sebe navazujících šipek tvořících trojúhelník (Mobiova smyčka). Každá šipka představuje krok v procesu recyklace: sběr, výroba a nákup recyklovaných materiálů, tedy uzavření smyčky. Logo bylo vytvořeno Gary Andersonem, jako součást designové soutěže sponzorované Container Corporation of America.

Čtení pro všechny

Jak Krašov ke svému jménu přišel

Článek připravila Věra Melicharová

Informace čerpány z internetových stránek bohy.cz

Když kněžna Libuše přivedla Přemysla Oráče na knížecí stolec a stala se jeho ženou, narodila se jim prvorozená dcera. Lítost otce Přemysla byla ale vyvážena spanilostí maličké a šťastný otec ji pojmenoval Krasavou. Obklopena láskou a péčí celého knížecího dvora vypěla v princezničku překrásnou a pannu sličnou. Se svým bratříčkem Nezamyslem vítala průvod knížete Mžanů, který na Vyšehrad přinášel přátelskou zdravici, aby jednota slovanských kmenů Čechů a Mžanů se ještě více utužila.

Mezi bojovníky Mžanů, sluncem a větrem žíhanými, kněžími a diplomaty s šedým vousem na bradách, spatřila Krasava tvář spanilou a pohled smělý knížecího syna Jaroslava. I mladičkový kníže spatřil v družině Přemyslově krásnou princeznu dlouhých černých vlasů v copech jí splývajících po něžných ramenech. Před ní pak v rytířských soubojích na koni, sekerou i mečem své soupeře porážel a rytířsky jí své vítězství odevzdal. A než staří dojednali svou věc, princ Mžanů Jaroslav a Krasava princezna česká se do sebe zamilovali. A požehnání matky kněžny Libuše již bylo přislíbeno a zasnuby po knížecím dvoře byly ohlášeny. Šťastní milenci snili o kráse života a časech budoucích.

A tu jako hrom Perunův, hněv pokazil vše, co krásné vzklíčilo. Staří rodu dospěli k sváru a Mžané nakvap opouštěli Vyšehrad, jako by byli nepřátelé. Jen to ještě Jaroslav své lásce, nešťasné Krasavě řekl: „Jdi po řece Míze až tam, kde nad zelenou loukou je skála vysoká a tam na té skále hrad, který pro tebe, má milá, do tří let postavím. Tam nás bohové ochrání, tam i Peruna usmířím!“

Čekala Krasava do tří let. Co ženichů knížecích, rodů urozených, mocných Lučanů, Lemůzů, Důdlebů jí představili a Krasava všechny odmítla. Co domluv moudré matky a naléhání svého otce vyslechla, ale její veliká láska vše přetrvala. Třetí rok, když zima pominula a květy violek své modré oči otevřely na skále nad řekou Mízou, vypravil věrný Jaroslav tajně družinu k Vyšehradu a pannu Krasavu z hradu knížete Přemysla unesl.

Marně Přemysl vysílal posly do všech končin své země, svou dceru Krasavu nenalezl. V té úzkosti se i na Mžany obrátil, ale ani oni o Krasavě potuchy neměli a sami svého prince hledali. A ten velký smutek nad ztrátou dětí je, Čechy a Mžany opět sblížil.

Radila se kněžna Libuše s bohy a o pomoc je prosila, až milosrdní jí ve snu zjevily hrad na vysoké skále nad řekou třpytivou a řekou mezi skalami se pění. Poznala moudrá kněžna svou řeku Vltavu a její sestru říční Mízu a naděje jí svitla. Neváhala již, sebrala družinu a vydala se na cestu po řece Míze. První den hrad Nižbor minula a druhý k tvrzi knížecí Zbečnu dorazila. Po princezně Krasavě však nikdo ani památky nenalezla. Kněžna Libuše však vytrvala a s úsvitem třetího dne se s dužinou nejvěrnějších vydala na další cestu. Řeka Míza se nyní v ohbí přímo na západ obrátila a kněžnu dál vedla hlubokými hvozdy a údolím mezi vysokými skalami. A pak v záři zapadajícího slunce jako zjevení spatřila skvělý hrad na skále nad zelenou loukou. Její mateřské srdce se zachvělo a znavena dlouhou cestou z posledních sil zvolala: „Krašomé dítě – Krašo!“ a velebná ozvěna v tom kouzelném údolí jí s ozvěnou vrátila: „Krašov! – ašov! – o – v – v!“

Obrázek: zanikleobceobjekty.pageride.cz

A hned se na to z hradu ozvalo slavnostní troubení a volání sláva. V bráně pak sama Krasava svou matku uvítala se svým manželem Jaroslavem a svého synka ji do náruče zdvihla. Do nejkrásnější komnaty svoji maminku uvedla, kde se šťastným manželům požehnání mateřského dostalo a zasnuby se hned odbyly a bohatě slavily.

Krátce na to, se na hradě sešel kníže český s knížetem Mžanů, aby se se všemi nad tím radostným shledáním radovali a obnovili tu své dávné přátelství. A v řeči přátelské se již oba obrátili na mladého knížete Jaroslava. „Jaroslave, ty který jsi svou vůlí a pílí příkladnou v pána hradu dospěl, řekni, jak ty tento hrad pevný jmenuješ?“ A zamilovaný mladý muž nevěděl, protože jen svoji ženu a synka na mysli měl. A v rozpacích se obrátil na tchyni o pomoc. Moudrá Libuše s úsměvem řekla: „Sám se ten hrad ozvěnou nazval – Krašov se jmenuje.“

Pak oba vládci marnost svých svárů uznali a navzájem si slíbili věčný mír a lásku bratrskou – a tak vytrvali.

Hrady – obléhání a obrana

Článek připravil Martin Štulla

Informace čerpány z internetových stránek zriceniny.cz

Na přelomu 9. a 10. století došlo k procesu přeměny Evropské krajiny. V krajině začali vyrůstat hrady, pevnosti a hradby chránící zemědělské vesnice. Nová opevněná místa se stávala správními středisky území. Šířením feudálního systému a následné přerozdělování místní moci, mělo za následek, že se z hradů stávaly nové styčné body na jednotlivých územích. V počátcích měly obyvatelstvo tyto hrady chránit před nájezdy Hunů, Saracénů a Vikingu.

Na přelomu 10 a 11. století došlo k poslední velké invazi těchto nájezdníků, což zapříčinilo obrovský rozmach výstavby, ať již dřevěných nebo kamenných hradů. Velkým mezníkem v Evropských dějinách byl nástup Karla Velikého na trůn, pod jeho vládou dochází k jisté centralizaci moci. Karel Veliký jmenuje na jednotlivých územích své důvěrníky, skládající účet panovníkovi. Po smrti Karla Velikého dochází k oslabení centrální moci a převažuje osobní správa majetku dědičným přechodem majetku z počátku zvykovým. Později se stává pouze dědičným. Tento složitý feudální systém, kdy vazal nabízel panovníkovi věrnost a své služby panovníkovi za ochranu a různé výhody. Jednalo se o poměrně složitý odstupňovaný systém.

Díky tomuto systému postupně došlo k osamostatnění jednotlivých panství na panovníkovi. Byli však stále podřízeni centrální moci, výkonu nejvyšší spravedlnosti a v nutnosti výpomoci při vedení královských válek. Jednotlivá osamostatněná drobná panství vykonávají v dané oblasti výkon moci, spravedlnosti, obrany, vybírání poplatku a správu nad monopoly. Hrady se stávají symboly a centry moci v dané oblasti.

Prvotní cíl hradu jako obraného bodu se vytrácí. Zároveň začíná plnit obytnou funkci pro vojenské posádky a slouží jako útočiště pro místní ohrožené obyvatelstvo v případě nepřátelských vpádů.

Hrady se umísťovali na strategicky vyvýšených místech. První hrady se stavěly ze dřevěných palisád, později byly stavěny vysoké kamenné zdi zesílené obrannými věžemi podél celého obvodu hradu. Obrana hradu probíhala dvojím způsobem. Buď se využívá k obraně hradních věží, nebo vnějších obranných ochozů. Tyto vnější ochozy byly vybaveny střelnými a otvory pro shazování různého materiálu, doplněné o dřevěné obranné věže.

Obrázek: pixabay.cz

Dalším z důležitých obraných prvků kolem celého hradu věže – cimbuří. Vnější obraným prvkem býval většinou příkop s přístupovou cestou přes padací most vedoucí k bráně. S mnoha bezpečnostními prvky jako padací mříže a úzké průchody, zabráňující překvapivému útoku ze zálohy.

Další důležitou součástí každého hradu byla mohutná hradní věž. Ta sloužila především k hlídkování. Vchod do této věže býval několik metrů nad zemí a přístup k ní byl po žebříku, který se mohl snadno vytáhnout. Tato hradní věž bývala připojena k hradbám.

Uprostřed hradu bývala hlavní věž, která sloužila jako poslední místo obrany. Byla buď poblíž paláce hradního pána, nebo přímo sloužila k bydlení. Uvnitř hradu se nacházeli důležité nádrže na vodu nebo hradní studna. Dále zde byly stáje pro dobytek, pec, sklady zbraní, potravin, obytné domy, aj.

Šlechtic v době raného středověku vykonával moc osobně, proto musel vypadat impozantně. Většinu života cvičil ve zbraní, dobře jedl a pil, byl mužný a dominantní typ. Denní život na hradě probíhal mezi každodenními povinnostmi, setkáními rytířů, lovem. Vše se odehrávalo kolem jídla a hodování. U významných událostí musel hrad pojmout významné osobnosti i s jejich doprovodem. Další z nezbytných denních úkolů bylo cvičení vojenské posádky ve zbraní. Cvičení rytířů probíhalo formou rytířských turnajů pořádaných v okolí hradu.

Častým způsobem války ve středověku při vniknutí nepřátel na území uzavření vojska v opevněném místě. Z tohoto opevněného bodu potom vest útoky proti nepříteli. Nepřítel byl potom nucen toto opevněné místo oblehnout a vést mnohdy dlouhé vleklé obléhání. Vhodným obdobím pro obléhání bylo léto, kdy byl nedostatek vody a úroda z polí nebyla ještě sklizena. Bylo rovněž nutno zamezit v případě možnosti přehrazení vodního toku nebo otrávení vody obléhaným.

Pro obléhané bylo důležité získat drahocenný čas, proto po vyčerpání zásob bylo pojídáno vše živé, včetně mrtvých obránců. V případě nedostatku vody se pila jakákoliv tekutina včetně krve zvířat a lidí. Obléhaní se snažili co nejdéle vydržet ve svém opevněném místě až do doby, kdy k nim prorazí pomoc nebo obléhatelé po vleklém obléhání odtáhnou s nepořízenou.

V průběhu útoků na hrady, byly používány stroje různého typu, které byly často používány koordinovaně. Mezi základní prostředky dobyvatelů patřili štítové hradby (velké seskupené štíty pod určitým úhlem tvořící ochrannou zeď). Úkolem této štítové hradby bylo chránit dobyvatele před střelbou z hradeb při zasypávání příkopů, přibližování a zdolávání hradeb. K prorážení hradeb nebo hradní brány se používaly tzv. úderové stroje. Mezi tyto stroje patřila beranidla. Jejich hlavním účelem bylo prorazit bránu, která patřila mezi slabá místa hradu.

Obrázek: pixabay.cz

K dalším velmi účinným prostředkům patřily obléhací věže. Tyto věže dosahovali výše než obranné hradby hradu. Obléhací věže byly dřevěné, a proto je bylo nutné chránit před zapálením obránci hradu. Pro nehořlavost se potahovaly hovězími kůžemi a potíraly se hlínou. Do pohybu na válčích je uváděli vojáci ukrytí uvnitř věže. Při přiblížení věže k hradbám byla spuštěna sklápěcí lávka, pomocí které se vojáci snažili stéci hradby. Během obléhání hradu bylo používáno mnoho různých obléhacích strojů sloužících k ostřelování hradu a proražení hradeb. Jedním z nich byl například mangonel (katapult) sloužící k ostřelování hradeb kameny.

V pozdějším období byly používány různé kanóny a střelné zbraně využívající černý střelný prach. Ale to již pomalu nastává soumrak a dominance hradů v krajině. Mění se taktika a způsob vedení boje, kdy hrad již nemůže poskytnout obráncům bezpečí a ochranu před stále zdokonalujícími se kanóny a náložemi ze střelného prachu.

Továrníkův blog

Zaručený recept na delikatesní kejkle dle mistra šéfkuchaře Vojty Vrtka

Článek připravil a napsal Vítek Procházka

„Vemte jeden dobře uleželý nápad, přidejte deset deka žonglování a dvě kila keců. Nechte dva roky dusit v pekle ulice...“

Obrázek: Vítek Procházka

Kejklířské vystoupení je velmi žádaná delikatesa vyhledávaná jak „obyčejnými“ konzumenty, tak zkušenými gurmány i majiteli restaurací. Každý šéfkuchař, který ji umí dobře uvařit, si může být jistý slávou a finančním úspěchem. Obliba tohoto pokrmu k nám přišla v devadesátých letech z Německa prostřednictvím středověké scény.

Pan Továrník vyzpovídal šéfkuchaře Vojtu Vrtka, který jako jeden z prvních začal tohle jídlo v České republice vařit a na několik desetiletí stanovil standard toho, jak má chutnat. Inspiroval také mnoho následovníků (včetně autora tohoto článku) a vytyčil pro mnohé nedosažitelnou metu dokonalosti. Mnoho kuchařů se po léta snaží vařit kejkle „jako od Vojty“, ale nikomu se to nedaří, protože Vojta je jen jeden.

Oba kuchaři dali hlavy dohromady a vytvořili tento recept, který jistě najde své uplatnění jak v závodních kuchyních, tak i pro „takové to domácí vaření“.

Zaručený recept na delikatesní kejkle dle mistra Vrtka

Náročnost receptu: vysoká

Doba přípravy: několik let

Suroviny:

- + **skill** – žongléřská dovednost (vhodné jsou míčky, kužely, jednokolka, rola-bolo...),
- + **divadlo** (činohra, loutkové, pantomima, klauniáda...),
- + **kontakt s publikem** (slovní, oční, energetický),
- + **předměty denní potřeby**,
- + **jedno oko** (vnější, režisérovo).

1. Základ

Vaření začneme přípravou skillu. Ten je třeba připravit ještě před samotným vařením. Čím kvalitnější skill seženete, tím lépe. Nemusí se jednat o takové exotické vzácnosti, jako je sedmi-kuželková kaskáda. Při domácím vaření vystačí třeba i se třemi míčky. Důležité je, aby vybraná dovednost byla opravdu dobře uleželá, a tudíž spolehlivá. I ten nejlákavější trik může způsobit zkusnutí celého pokrmu, pokud ho nebudete schopni provést v jakékoliv situaci a s naprostou jistotou.

Aby byl základ originální a zaujal i náročnější strávníky, velmi pomůže odstranit známé ingredience, jako jsou kužely a diabola a nahradit je něčím, co je strávníkům bližší, třeba srpy, jablky, vejci či lahve. Strávníci si tak k pokrmu vytvoří mnohem vřelejší vztah.

Ingredience je do základu nutno přidávat v promyšleném pořadí. Nemůžete do hrnce jen tak nasypat všechno, co máte v kuchyni. Pokrm je třeba vyvážit a promyslet. Vždycky pomůže, když kuchař najde nějakou osobitou kombinaci chutí.

Skilly a jejich kombinace nechte smažit nejlépe v dobře vyhráté tělocvičně alespoň přes jednu zimu, dokud se jednotlivé ingredience nespojí v hladkou, vláčnou a dozlatova propečenou hmotu.

2. Omáčka

Když máte připravený solidní základ, můžete začít vařit omáčku. Zde je mnoho surovin, které můžete použít. Mezi oblíbené a osvědčené ingredience patří: herecký talent, hlasová průprava, divadelní vzdělání, pantomima, tanec, hraní na hudební nástroj...

Tyto ingredience jsou tím, co dodá základu osobitou a nezaměnitelnou chuť. Tady se rozhoduje, jestli uvaříte "plnič žaludků", nebo něco, po čem se hosté budou olizovat až za ušima. Díky správnému použití těchto dochucovatel nejenže nasytíte hlad svých strávníků, ale na jejich chuťových papílkách vytvoříte gejzír emocí, na který nezapomenou. A právě emoce jsou to, co donutí konzumenty vychutnávat jediný pokrm třeba půl hodiny.

Použití těchto ingrediencí je ale náročné. Používejte tedy jen ty, se kterými máte zkušenosti a které opravdu ovládáte. Obloukem se vyhněte těm, které používat neumíte (do okamžiku, než je ovládnete). Při nesprávném použití může i taková lahůdka, jako je výrazový tanec, vyvolat u citlivějších konzumentů nevolnost či dokonce zvracení. Některé laciné napodobeniny divadla pak vyvolávají urputné průjmy.

fotoarchiv: Vojta Vrtek

3. Obloha

Pokud si na to troufnete, vytáhněte z vypěstovaného publika několik lidí nebo dětí a ozdobte jimi svůj kulinářský výtvar. Když se rozhodnete pro vzrostlé jedince, doporučuji vám vybrat ty, kterým se na talíř nechce. Ti bývají nejchutnější. V případě mláďat vybírejte spíše ta nepříliš hlučná. A nezapomeňte je předem důkladně omýt.

Možná namítnete, že jídlo může dobře chutnat i bez oblohy. A budete mít pravdu. Já mám ale rád výrazné chutě a věřte, že použití několika lidí vašemu talíři dodá tu správnou pepřnost.

Pro jejich ostrou chuť je třeba s lidmi zacházet opatrně. Pokud je dostatečně jemně nepokrájíte, mohli by dočista rozložit váš pokrm.

4. Dochucení

Tím, co může odlišit váš talíř od mraženého polotovaru ze supermarketu, jsou snítky bazalky položené na okraj talíře, špetka soli či pověstný mátový lísteček. Tyhle detaily pozvednou právě ten váš pokrm nad moře průměrnosti.

Kam ale bazalku položit? Je to už dost soli nebo málo? Je skill už dostatečně uleželý? Na tyto otázky si těžko odpovíte sami. Každý kuchař je do svého vaření tak zabraný, že vlastně není schopen odhadnout skutečnou kvalitu pokrmu, který připravuje.

Jistým vodítkem v tomto směru vám mohou být reakce vašich strávníků. Chutná jim? Přidávají si? Dosolují? Málokterý konzument je ale ochoten se k jídlu vyjádřit zcela upřímně. Většina strávníků navíc není vzdělána v kulinářském umění. Nemohou vám tedy poskytnout kvalitní zpětnou vazbu, ani kdyby se o to pokoušeli. Nejčastěji od nich uslyšíte něco ve smyslu "Dobrý. Mně to chutnalo". Velkou nevýhodou této zpětné vazby je, že ji dostanete až potom, co jste strávili několik let jejím vařením.

Mistr Vrtek tyto problémy řeší tajnou přísadou, díky níž jsou jeho pokrmy skvěle vyvážené, dokonale dochucené a plné originálních chutí. Jaká je to přísada? Oko. Nejvhodnější je oko ze zkušeného režiséra. Dobře může posloužit také oko zkušenějšího šéfkuchaře. V případě nouze poslouží i oko vaší maminky. U toho ale pozor, bývá často přeslazené. Čím bude osoba, jejíž oko použijete, odbornější, tím lépe pro kvalitu vašeho pokrmu.

Vnější oko je nejlépe přidávat do všech součástí pokrmu už od fáze plánování. Může vám pomoci přinést zcela nový a svěží vítr do vašeho vaření. Přítomnost oka může z obyčejné šlichty, jen změnou pořadí ingrediencí a postupů či troškou koření, udělat gurmánský zážitek nejvyšší třídy.

Jen dejte pozor, abyste to s přidáváním očí nepřehnali. Příliš mnoho očí či oko s příliš dominantní chutí, může zcela přehlušit celkovou chuť pokrmu. Mohlo by se tak stát, že jídlo přestane chutnat vám samotným a přestane vás bavit ho vařit. Je to pořád ještě vaše jídlo a podle toho by mělo i chutnat.

Dejte nám ochutnat

Uvařili jste si doma chutné kejkle? Podělte se s námi? Pošlete nám kousek na ochutnání. Nebo se s námi poradte o nějaké své kuchařské triky.

Jídlo až do domu

Pokud byste si chtěli pochutnat na opravdu kvalitních kejklích bez nutnosti něco vařit, obraťte se na naši rozvážkovou službu Chůdadlo.cz či přímo na pětihvězdičkovou restauraci kejklir.com.

Gratulujeme

Tony Linhart (* 3. dubna 1940)

Článek připravila Pavla Štullová

Informace čerpány z internetových stránek wikipedia.org a skupinapacifik.cz

Antonín Linhart zvaný též Tony Linhart je český folkový a tramský kytarista, zpěvák a písničkář, zakladatel a dlouholetý umělecký vedoucí skupiny Pacifik. Působí také jako moderátor pražského Country radia, kde moderuje pravidelný pořad o tramské hudbě nazvaný Ozvěny osadních ohňů. Jedná se o velmi známého tramského autora, jenž za svoje písně Poraněný koleno a Velká vlaková loupež již v roce 1974 získal autorské ocenění na festivalu Porta.

Je také autorem zpěvníků tramské hudby a tramských kuchařských knih.

Nejznámější písně:

- * Velrybářská výprava
- * Zlatý údolí
- * Tulácké blues
- * Malý velký muž
- * Touha žít
- * Mississippi blues (Charlie)
- * Dál, dál, dál
- * Zlato
- * Poraněný koleno

Foto: skupinapacifik.cz

Bezpečné cesty®

2 sekundy

Dvě sekundy = průměrná doba reakce řidiče a začátku účinného brzdění

BEZPEČNÁ VZDÁLENOST
pro osobní vozy

Jak určit bezpečnou vzdálenost?

K pevnému bodu u silnice, které právě minulo auto před vámi, byste neměli dojet dříve než za dvě sekundy.

Co říká zákon

Řidič vozidla jedoucí za jiným vozidlem musí ponechat za ním dostatečnou bezpečnostní vzdálenost, aby se mohl vyhnout srážce v případě náhlého snížení rychlosti nebo náhlého zastavení vozidla, které jede před ním.

Bezpečná vzdálenost je při různých rychlostech jiná!

Na mokru, sněhu nebo náledí udržujte bezpečnou vzdálenost ještě větší.

28 m

50 m

72 m

NEDOBRZDÍŠ = ZAPLATÍŠ

Dodržování bezpečné vzdálenosti je jedním ze základních pravidel silničního provozu a její nedodržování bohužel častou příčinou kolon a nehod.

Generální partner

ŠKODA

Partneři projektu

www.bezpecnecesty.cz

Bezpečné cesty

BRZDNÁ DRÁHA

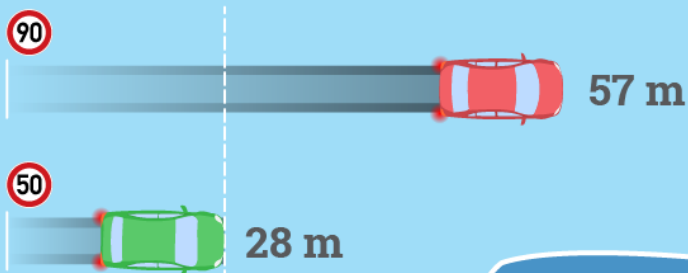

Dráha potřebná pro zastavení

Brzdná dráha rozhoduje o tom, zda v krizové situaci dojde k nehodě, nebo auto zastaví včas. I zde platí fyzikální zákony. Jelikož kinetická energie roste s rychlostí kvadraticky, stejně tak se projeví závislost brzdě dráhy na rychlosti. Tedy i malý rozdíl rychlosti může znamenat velký rozdíl v následcích.

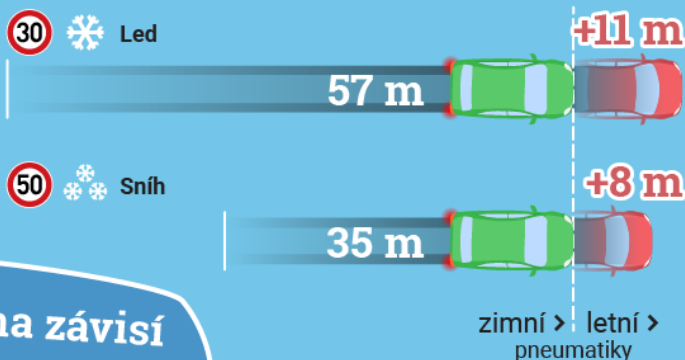
VLIV RYCHLOSTI

Brzdná dráha roste s druhou mocninou rychlosti.

VLIV LETNÍCH PNEUMATIK V ZIMĚ

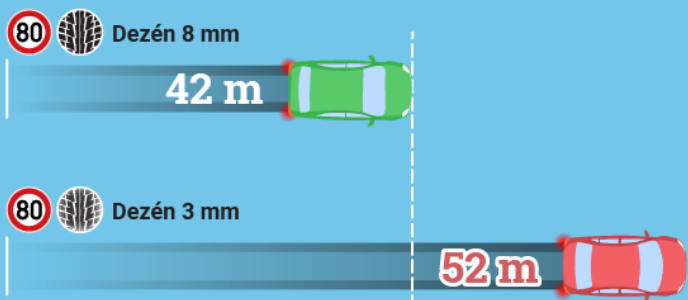
V zimě ztrácejí letní pneumatiky pružnost a dochází k prodloužení brzdě dráhy.

Brzdná dráha závisí na mnoha faktorech

VLIV HLOUBKY DEZÉNU

Čím je menší hloubka dezénu tím je na mokru delší brzdě dráha.

VLIV POVĚTRNOSTNÍCH PODMÍNEK

Při zhoršených povětrnostních podmínkách se prodlužuje brzdě dráha.

Generální partner

ŠKODA

Partneři projektu

Leganorie

První hrdina

Příběhy připravil a napsal Jurgen Lednický

Jednou se Etruman probudil a zjistil, že je sám. Prohledal celý Úsvit, ale nemohl nikoho najít. Díval se i do svého chrámu, kam obvykle nikdo nechodil, ovšem ani tam nikdo nebyl. No nic, třeba se šli jenom projít, dokážu se přece zabavit i sám, pomyslel si Etruman, ale v hloubi své duše cítil osamělost. Třeba mi zbyla ještě nějaká hlína, kterou jsem použil na tvorbu bohů. Zašel ke své osobní truhle a vytáhl hroudu hlíny. Lidské postavy už pro něj nepředstavovaly žádnou výzvu, a tak se rozhodl, že si vymodeluje pár zvířat. Začal modelovat, ale neměl před sebou žádný vzor, takže zpod jeho rukou vycházeli dvouhlaví psi, třícasé kočky a ještěrky s šesti nohama. Etruman chtěl zrovna vymodelovat něco, co se podobalo člověku zkríženému s opicí, když tu najednou uslyšel hlasité bublání ze studny do Leganorie. Rychle se otočil a... A v tu chvíli spadl z poličky nad jeho hlavou flakónek s divnou vodou. Ihned se roztříštil o zem a postříkal všechny hliněné sošky. „Do Krimpiltenka!“ zaklel Etruman a sáhl po soškách. Jakmile se jich však dotkl, ožily a vypadly studnou ven, do Leganorie.

„Takže, proč jste se přede mnou schovali?“ zeptal se Etruman bohů, kteří před ním stáli. Ostatní ještě stále vylétávali ze studny, nevědouce o rozhořčení svého šéfa. „No, víš, dnes máš takové to, co slaví obyvatelé Leganorie co dvanáct dní. Narodeniny. A bůh čísel Matmatik spočítal, že ty máš dnes ty své,“ vymlouval se Rebobak, bůh výmluv. „Dobře. A víte, co se kvůli vám všem stalo? Začal jsem modelovat!“ zakřičel Etruman, tak že to slyšeli i bohové ve studni. Všichni se otřásli hrůzou. Když naposledy Etruman modeloval, Leganoriané to nazvali Koncem světa. „Ono to zase ožilo?“ otázal se opatrně Rebobak. „Jo. A odletělo to tou studnou. Začínám si myslet, že ta studna nebyl dobrý nápad. Bohové by se neměli starat o záležitosti smrtelníků,“ odfrkl mu hlavní bůh. Původně Etruman byl bohem na katastrofy, ale poté, co uhnětl všechny ostatní bohy, zakázal jim o tom mluvit. „Co kdybys poskládal něco jako hrdinu?“ navrhl mu Krimpiltenk. Ten měl úžasné nápady, většinou ovšem výnosné pouze pro něho. Etruman se na něj užasle podíval a odpověděl: „Správně! Poprvé máš nápad, který pomůže všem!“ A odešel do svého chrámu najít nějakou hlínu. „Ještě se uvidí, komu to pomůže!“ zašeptal Krimpiltenk.

Co by tak správný hrdina měl mít? dupal si Etruman pro sebe. Pud sebezáchovy, bez něj by mi to modelování bylo na nic. Nějaké svaly, hlavně aby zbylo místo na mozek. Inteligenci, té nesmí být moc, jinak by mohl být zbabělý. Ale trochu zbabělosti by se hodilo, ta posílí pud sebezáchovy. Možná by mu mohl přidat i špetku magie. Ta mu pomůže v boji s těmi lítými stvůrami, které nedopatřením stvořil.

„Už jsi hotový?“ ozvalo se za ním. Stála za ním bohyně lidí, Humanitie: „Cos to zase spatlal dohromady?“ Popošla o něco blíže a potom mu pomalu začala opravovat chyby: „Pamatuj si, člověk nemá čtyři ruce a čtyři nohy. Zadruhé, ta hlava musí být menší než tělo a zatřetí, těch prstů je pět na každé ruce.“ „Když si myslíš, že umíš stavět lidi lépe než já, tak si je stav sama,“ urazil se Etruman a odešel trucovat do Pantheonu.

„Hotovo!“ zakřičela Humanitie, až to šlo slyšet přes celý Úsvit. Etruman se k ní okamžitě přihnal. „Ukaž! Já ho chci vidět!“ vyjekl hlasem člověka, který něco udělal, avšak jeho výtvar změnili k nepoznání. Pak se na svého hrdinu podíval a zklamaneč si povzdech. Ten jeho byl takový originální, zatímco tenhle vypadal jako každý jiný člověk. „Hm.“ Humanitie si tohoto projevu nesouhlasu všimla: „Co, hm? Jak, hm? Chceš pavoučího muže, nebo hrdinu?“ „Když tak nad tím přemýšlím, tak těch osm končetin nebylo tak hrozných,“ sdělil svůj názor Etruman. „A dost!“ řekla rázně bohyně lidí a vykročila

ke studni do Leganorie. Etruman si uvědomil její záměr a vyběhl za ní. Avšak zatím co on teprve vyšel ze svého chrámu, ona již stála u studny a hodila hliněného panáčka do úplně jiné dimenze. „Cos to udělala?“ otázal se ji zoufale bůh bohů. „Stvořila jsem prvního hrdinu.“

„Sakra! Kde to jsem? A proč tu jsem? A jak to vypadám?“ Pomyslela si bytost, která byla bez milosti vržena do světa smrtelníků. Najednou se před ní zhmotnil Krimpiltenk. Od své minulé návštěvy Leganorie se se studnou naučil trochu pracovat. „Vítej, hrdino!“ začal s širokým lišáckým úsměvem. „Byls povolán, abys plnil záměry mě, Krimpiltenka. Zaprvé bychom se mohli podívat do tamté taverny.“ Bytost se ohlédla a pak se zeptala: „Taverna? A co se v ní dělá?“ „Pije, ty, ty...“ Pak se zamyslel: „Ty nemáš jméno, že? Budu ti říkat Etruman mladší, jo?“ „Tak jo,“ odpověděl mu tupě z hlíny vytvarovaný Etruman mladší a odebral se do taverny. Krimpiltenk se do ní radši teleportoval.

„A proč mě vlastně Etruman stvořil?“ otázal se Etruman mladší svého průvodce, který už měl značně upito. „Stvořil tě, abys *škyt* napravil to, co on *škyt* podělal!“ „A co podělal?“ „Vytvořil osminohé kočky a pesany a taky dvojhlové opilce.“ „Opilce?“ „Promiň, splet jsem se, chtěl jsem říct opice.“ „A mám je pozabíjet,“ odušil Etruman ml. a loknul si ze skleničky, kterou mu přinesli před hodinou. Bůh vedle něj jim už mezitím vypil málem celý bar. „Nemyslíš, že bys třeba mohl přestat,“ zeptal se jej. „Víš ty, co je tam, tam, tamto?“ řekl Krimpiltenk. „Myslíš meč?“ „Ne, ne, nemyslím meč. Myslím to, jak tamto. Tak se podívej z okna,“ pokynul mu nakonec. Etruman ml. vyběhl k oknu a podíval se z něj. Řádila tam jedna z těch neuvěřitelných postav, které popisoval Krimpiltenk. Najednou něco v něm řeklo, že se musí chovat jako hrdina. Popadl meč, který visel na zdi hostince a rozběhl se proti příšeře. Ta se zrovna ládovala kamením z jednoho domu z vesnice. „Hej, obludo!“ zařval na ni. Hned se otočila a rozběhla se proti němu. Šlo o dvouhlavou opici, kterou mu bůh žertu popisoval. Etruman ml. se zamyslel. Když má dvě hlavy, neměl by spíš říct hej, obludy? „Hej obludy?“ zkusil znovu. Opice však už stála u něj. Jedním ze svých pařátů ho zvedla ze země. „CO JE!?“ zařvala na hrdinu a poplivala ho hrubým štěrkem. „Jde o to, že tě Etruman nechtěl vůbec vytvořit,“ vykřikl ze sebe bojácně. „A PROČ BYCH JINAK OŽÍVALA?“ „Víš, ty jsi vlastně nehoda.“ „NEHODA? NEHODA!“ vykřiklo monstrum rozzuřeně. „No, my jsme si asi špatně porozuměli. Já to...“ zbytek už doříct nestihl, protože ho „nehoda“ hodila do svého zažívacího traktu.

„Je tu tma,“ řekl si jen tak pro sebe Etruman ml. „Máš pravdu. Vskutku je tu tma,“ ozvalo se někde z okolí žaludku nestvůry. Etruman ml. vyskočil a narazil hlavou o žaludek: „Kdo ksakru jsi?!“ „Pokud si to ještě dobře pamatuju, tak jsem sáv tohoto megariotu. Ted' zrovna mimo službu.“ „Počkej, musím se nějak dostat z toho monstra. Nevíš jak?“ „Jednou jsem četl o nějakém chlápku, kterého spolkl megariot, a on v něm vysypal nějaké štiplavé koření, kterého se ten megariot nadýchal, pak si kýchnul a pak ho vyplivl.“ „Dobře máš to koření?“ „Já? Kdepak bych ho sehnal. To najdeš někde v okrajových soustavách. Ne uprostřed Leganorie. Možná ho máte vy!“ Etruman mladší na něj nevěřícně koukal, ale i tak si začal šmátrat po kapsách svého oblečení, když vtom narazil na jeden pytlík. Divné. Pamatoval si, že v ní žádný pytlík neměl. Nu což, dary se neodmítají. Vysypal obsah sáčku na svou dlaň a prášek prohodil jícnem nestvůry. „Drž se!“ zařval na svého společníka a zacpal si obě uši. Ozvala se ohlušující rána, kterou doprovázel neuvěřitelný žár. Tekutiny ze žaludku obludy vystřelily neskutečnou silou nahoru. A s nimi i Etruman mladší a sáv megariotu. Čím více se přibližovali tlamě netvora, tím se žár zvětšoval. Až u úst jim jejich šaty olízly plameny. Když vyletěli jednou z hlav dvouhlavé opice, spatřili explozi, jež roztrhala její jílové tělo na drobné kousky. Etrumana ml. to ohromilo. Mnohem víc ho však ohromila pokřivená forma gravitace táhnoucí ho dolů. Vedle něj stejné pocity zažíval i sáv nalezený v žaludku. Po dopadu na megariot se pokusil zvednout. Marně. Připadalo mu, jako by měl zlámané všechny kosti v těle.

Mimo Leganorii se mezitím hádali dva bohové: Etruman s Krimpiltenkem. „Ty nezodpovědný, zábavukazící, rádobyžertující blázne!“ zařval Etruman na boha žertu. „Copak? Jméno Etruman mladší ti nevyhovuje?“ „Ne! To jméno mi imponuje, ale to, jak jsi mu pomohl tím kořením, mi vysloveně zvedlo tělní tekutiny ze židle!“ „Vždyť jsi chtěl, abychom se zbavili těch tvých výtvorů?“ bránil se Krimpiltenk. „Bůh jídla usmažil hromadu bramborových plátků a já sám jsem zprovoznil magické

zrcadlo, abychom se mohli koukat na děj. Pak mu pomůžeš takovým způsobem, že pak není zábavné se na to koukat. Ty si myslíš, že bych to nevyřešil lusknutím prstu?“ Krimpiltenk chtěl něco namítnout, ale usoudil, že teď není vhodná chvíle. „Víš co? Kašlu na to! Přenesu sem toho „hrdinu“ a všechno to skončím,“ zabručel uraženě Etruman a luskl prsty. V celé Leganorii začaly mizet obrovské kolosy a Etruman mladší, kolem něhož se mezitím seběhl všechen lid megariotu, zmizel s nimi.

„Kde to jsem?“ zeptal se první hrdina. Nikoho, až na Krimpiltenka, nepoznával. Vrhla po něm zoufalé pohledy, aby mu pomohl. Krimpiltenk se ale koukal jiným směrem. „Jsi v Úsvitu. Sídle bohů. Svým hrdinstvím sis vysloužil místo v našich síních. Hoduj s námi a bav se s námi jako se sobě rovnými!“ snažil se co nejhonosněji mluvit Etruman. Nutno podotknout, že v umění proslovů moc nevynikal. Etrumanovi ml. to ale nevadilo. Rozběhl se k obrovskému stolu a začal se cpát všemožnými dobrotami. A tak velmi rychle a nečekaně skončila kariéra prvního hrdiny, který se kdy proháněl po Leganorii.

Neobvyklé lovecké techniky zvířat

Příběh druhý

Článek připravila Pavla Štullová

Informace čerpány z internetových stránek abicko.cz

V tůni se prohání hejno ryb a pátrá po potravě. Tu některá spolkně komáří larvu, tu jiná sebere na dně pomalu lezoucí larvu vážky. Mezi omšelými, řasou zarostlými kameny se mihlo cosi růžového. Jedna z rybek to zahlédla a připlula blíž. Zdá se, že se zpod kamene vynořila žížala a teď se svíjí na světle. Nelze otálet, rybka sebou mrskla a vrhla se po žížale. A rázem zmizela. Její nečekané zmizení by zůstalo záhadou nebýt toho, že se nejbližší řasami zarostlý kámen pohnul a na místě, kde se před chvílkou svíjela žížala, se objevilo malé pátravé oko. Při bližším pohledu lze v kameni rozpoznat plochý želví krunýř, z něhož vyčnívá dlouhý krk a mohutná hlava. Želva polkne, znehybní a pomalu otevře širokou tlamu s ostrými čelistmi. V tlamě se opět svíjí lákavý růžový červík, který vábí do pasti další neopatrnou rybku.

Zrádné návnady

Dravé severoamerické kajmanky jsou mizerní plavci, jsou příliš těžké na to, aby pronásledovaly ryby. Ale ani to nepotřebují - ryby jim vplouvají přímo do tlamy. Jazyk těchto velkých sladkovodních želv totiž vypadá jako malý růžový červ, dojem ještě umocňuje to, že jím želva pomalu kroutí sem a tam. Která rybka by odolala. Podobné návnady využívá celá řada dalších živočichů. Všichni se vyznačují tím, že jsou ve svém prostředí dokonale maskovaní a nápadná je jen ta část, která připomíná kořist. Ploskolebci (hadi z příbuzenstva chřestýšů) nebo australské smrtonoše mají krátký štíhlý ocásek, který je na rozdíl od zbytku těla nápadně barevný. Had sám dokonale neviditelný v listí kroutí špičkou ocásku před svou tlamou, připravený k bleskovému výpadu. Když se přiblíží zvědavý hlodavec, žába či pták dychtivý sezobnout červíka, vyrazí po něm otevřená hadí tlama se vztyčenými jedovými zuby.

Ryby s udicí

Mořští d'asové si věru zaslouží své jméno. Asi tři sta druhů ryb této skupiny spojuje bizarní až děsivý vzhled a neúměrně velká hlava, která je prakticky celá tvořena bezdnou tlamou. Druhy z mělčích vod téměř neplavou, jejich ploutve jsou uzpůsobené spíše ke kráčení a lezení po dně. Ale ani hlubinné druhy plovoucí ve volné vodě nejsou zrovna skvělí plavci. Přesto potřebují věčně hladoví d'asové

naplnit svůj nenasytý žaludek mnohem rychlejšími a obratnějšími rybami. Příroda je k tomu vybavila pro ryby neobvyklou loveckou pomůckou - udicí. Ryby samotné jsou skvěle maskované, hlubinné druhy pak kryje věčná tma. Jejich udičtvo tvoří prodloužený první paprsek hřbetní ploutve, který bývá zakončen jakýmsi praporkem - návnadou, jíž ryba vábivě třepotá před svou tlamou. Aby byla tato udička vidět i u hlubinných ryb, tak ve tmě svítí. Šupinatý rybář trpělivě čeká, až se nějaká zvědavá rybka připlave podívat na udičku zblízka a pak mu jen stačí otevřít dokořán tlamu a vzniklým podtlakem ji nasát.

Ze života ...

Příbuzný si nevybereš

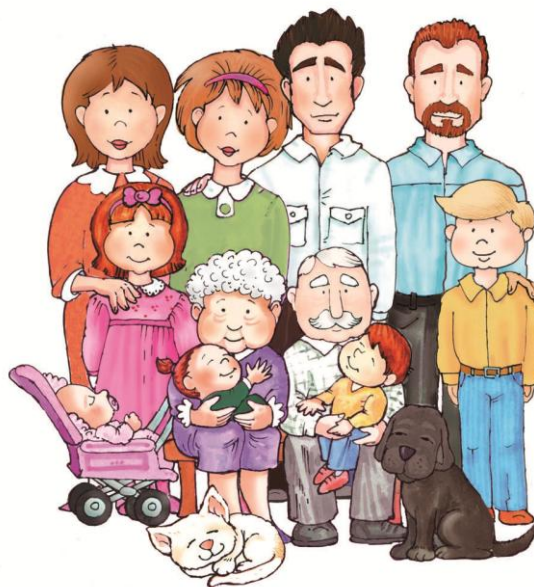
Příběh napsala a připravila Gabriela Monte

Už od mala jsem byla babičkou z tátovy strany vedená k tomu, že to budu já, kdo se jednou o vše a všechny, bude muset postarat. Vždy říkala: „Až tu jednou nebudu, uděláš to a to. Pamatuj si to“. Když pak odešla tam nahoru, udělala jsem první z věcí, na které jsem neměla zapomenout a nechala jí zahrát, její oblíbenou skladbu. Zároveň jsem se začala starat o dědu, který její odchod nesl těžce. Když o dva roky později odešla i mamka, přibyla ještě starost o tátu a bratra. Tatka se časem naučil postarat o sebe sám a bratr se začal toulat světem. Starost o dědu však stále zůstávala na mě, protože Jarda (bratr táty) byl přeci jen chlap a Naďa (sestra táty) byla a je, řekněme poněkud jiná. Abyste rozuměli, sourozence svých rodičů jsem vždy oslovovala jmény a stejně tak i jejich bratrance a sestřence.

Dá se říct, že dokud žil Petr, tak to s Naďou tak nějak šlo. Nevím, jak to dělal, ale zvládal ji udržet v určitých mezích. Když však ovdověla, začalo to s ní být těžší a těžší. Abyste pochopili, co mám na mysli, musíte si představit téměř pětadesátileté, nahluclé dítě. No, a protože s Petrem nemohli mít děti, jsem to opět já, kdo se má postarat. Pokud se jedná o to navštívit Naďu doma, dá se to zvládnout. Tam nás totiž nikdo nevidí, ale hlavně neslyší. Horší je když musíme vyrazit mezi lidi, nebo nedej bože po úřadech. No a úřady jsem letos s Naďou absolvovala hned dvakrát.

Když v únoru vypovědělo naše twingo navždy své služby, bylo potřeba ho odhlásit. No, a protože v rámci rodiny bylo stále psané na Naďu, musela na úřad ona. Po marných pokusech dovolat se jí, jsem prostě sedla do auta a vyrazila k ní. Nebyla doma a tak jsem vyrazila na objížďku Lovosic v naději, že na ni někde narazím. A stalo se a navíc kousek od úřadu. Zaparkovala jsem a vykročila proti ní. Nasadila přihlouplý úsměv a dělala, že mě nezná. Když se umoudřila, pokusila jsem se jí vysvětlit, proč tam jsem. Chápavě přikyvovala, a když jsem domluvila, prohlásila: Tady máš úřad, tak si tam skoč, já na tebe počkám doma. Klid Gabčo jen klid, letělo mi hlavou a opět jsem se dala do vysvětlování. Na podruhé pochopila a vkročily jsme na úřad. Vylosovala jsem pořadové číslo a šla vyplnit formulář, který jsem nechala Naďu podepsat a po té ji usadila na sedačku. Asi po deseti minutách se ozval skoro plačtivý hlásek Nadi: Proč to tak trvá, už jsem mohla být doma. Snažila jsem se zachovat klid a vysvětlila, že už jsme vlastně na řadě, ať ještě chvíli vydrží. Po dalších deseti minutách se na tabuli objevilo naše číslo a my přistoupily k okénku. Paní u přepážky byla celkem rychlá a tak jsme byly během chvíle venku. Cestou k autu se ptám: Nechceš zajet nakoupit,

když jsem tady autem? Odpověděla, že vše má a do obchodu nechce. Usadila jsem tedy milou Nad'u do auta a než jsem stihla nastartovat, ozvalo se vedle mne: Jak to že máš červený auto? Moje trpělivost se celkem rychle blížila ke své hranici. Po vysvětlení co že jsme to vlastně dělaly na tom úřadě a proč, se vedle mne ozvalo: A Gábi, když jsi tu tím autem, vezmeš mě do Lidlu? Zatnula jsem zuby, zavezla Nad'u do Lidlu a pak s nákupem domu. Při odjezdu jsem si říkala, že snad mám úřady a veškerou Nadi veřejnou produkci, na dlouho vybranou. Ale měla jsem tušit, že tak jednoduché to letos mít nebudu.

Asi před měsícem, přijel táta a v ruce držel obálku. Prý uvař kafe a pak ti dám něco přečíst. V okamžiku kdy jsem usedla ke kávě, podával mi taťka onu obálku. Byla to pozvánka k dědickému řízení. Ty jo těch pozvaných dědiců je nějak moc ne? Napočítala jsem 32 jmen. Na to taťka odvětil: Tak se podívej po kom to dědictví je. Pán i paní, pro mne neznámých jmen byli narozeni kolem roku 1870. Chvilku jsem přemýšlela a pak došla ke zjištění, že jmenovaní byli pradědou a prababičkou mého otce. Ten to potvrdil a dodal, že se jednalo o předky jeho mamky. K jednání mělo dojít 30. dubna. To mám volno tati, tak jestli chceš, můžu jet s tebou, alespoň se podívám do Litoměřic. Taťka s nadšením souhlasil, vyzvednout cestou svou sestru, však rázně odmítl. Dva dny před oním jednáním, přijel táta s obálkou znovu. Prý co kdybys tam jela místo mě? A než jsem stačila odpovědět, už mi strkal pod nos plnou moc, která byla k dopisu přiložená. No jasně můj táta, kam to jde, pošle raději mě. Nezbyvalo než souhlasit. Aspoň vezmu Nad'u, která tím pádem nemusí jet bussem. Když jsem jí volala, kupodivu mi to zvedla. Řekla jsem jí, v kolik ji vyzvednu a začala se psychicky připravovat.

V den D jsem zazvonila u Nadi a ta v pohodě nastoupila do auta a dokonce si odpustila své dětské poznámky. V duchu jsem zajásala, třeba má dneska lepší chvilku. Na místě jsme byly s předstihem. Když jsme vešly do čekárny notáře, už tam seděly dvě starší dámy a bratranec táty Lád'a. Přivítal se s Nad'ou, na mě ale koukal, jako když mě vidí prvně. Jé Ládiku tys mě nepoznal, já jsem od Ládi, Gábina. Chvilku nic a pak mu došlo mé sdělení. Ty jsi Gabča? Holka já tě nepoznal, ale je fakt že jsi celá máma. Tím bylo vítání u konce, ony dámy jsem slušně pozdravila, usadila Nad'u vedle Ládi a sama si sedla naproti nim. Lád'a a ony dámy se pokoušely dohodnout, zda se skutečně znali jako děti a zároveň se snažili do hovoru vtáhnout i Nad'u. Ta nasadila svůj přihlouplý úsměv a jen příkyvovala. No jo neslyší, co jí říkají, ale s tím nic nenadělám. Seděla jsem, snažila se nevnímat, o čem se baví a v duchu přemýšlela o tom, že jestli nedorazí Lenka (vdova po Jardovi - bratrovi otce), budou ti dva jediní, koho tu znám. A jak si tak přemýšlím, slyším Lád'u, jak říká: Vlastně Nad'o ty a Jaruš jste byly sestry vid'? A Nad'a s tím svým úsměvem opět příkyvuje. Musím tě opravit Ládiku. Nad'a a Jaruš byly sestřenice a ne sestry. Jaruš byla dcera Miluš a Nad'a Aleny. A vyjmenovala jsem ještě všechny sourozence jedné i druhé. To máš těžké, Lád'o, ona tě neslyší a tak je schopná ti odkývat i třetí světovou. Na důkaz mých slov Nad'a vehementně příkyvovala. V tom se mě jedna z těch starších dam zeptala: A vy patříte, do které větve? Na to Lád'a hrdě prohlásil: Ta je naše rod Havliců. A tatáž dáma se mě opět ptala: A Havlicová byla vaše co? Rychle jsem se zamyslela a povídám prababička. A dotyčná: Aha, babička. Ted' zareagoval rychleji Lád'a: Ne, prababička, babička to byla moje. A dotyčná: Ahaaa tohle je tvoje dcera. A Lád'a: Ne to je moje neteř. V tom se otevřely dveře a dovnitř vešla Lenka. Když jsem viděla, jak tápe mezi těmi neznámými lidmy oslovila jsem ji. Mezi tím přicházeli další a já si zatím povídala s Lenkou. A do toho všeho se ozval plačtivý hlásek Nadi: Mě už to čekání nebaví. Otočila jsem oči v sloup. A Lenka mi povídá: Klid, bůh ví jaký budeme v jejím věku my. Podívala jsem se na Lenku a řekla: Vždyť je o necelých pět let starší než ty. Navíc taková byla vždycky, ted' se to jenom stupňuje. V tom okamžiku vyšel notář. Začal číst jména a ny měli hlásit, zda jsme tam osobně, nebo máme plnou moc. Nejdřív jmenoval Lád'u, ten se ohlásil. Pak četl tátu a já hlásila plná moc. Po té četl Nad'u a nastalo hrobové ticho, které jsem nakonec prolomila já. Je tu osobně jen vás špatně slyší. Po Nadě četl Jendu a opět nastalo ticho a opět jsem ho prolomila já. Jan patřil mezi pět lidí, o kterých jsem věděla, že poslali plnou moc Lád'ovi. A tak jsem u všech pěti statečně hlásila plná moc, přestože to měl udělat Ládik.

Po té jsme se všichni odebrali do kanceláře notáře, z 32 nás bylo 12+ nějaká ta plná moc. Někteří se však ani neráčili omluvit a tak podle notáře nemohlo dojít k dohodě. jednání trvalo přes hodinu. V jeho závěru jsme se dozvěděli, že my všichni známí i neznámí, přítomní i nepřítomní, blízcí i vzdálení příbuzní, jsme se prozatím stali spoluvlastníky jednoho mrňavého políčka a k němu přilehlé

cesty. Což vlastně ještě nemusí být konečné. Protože, jak nám sdělil notář, ještě si bude postupně zvat jednotlivé větve. Aby toto vše mohl pan notář sepsat, požádal nás, ať počkáme v čekárně. A tady Nad'a opět zaperlila: Gábi ten nemít ruce, tak se nedomluví. Odvětila jsem: A stejně víš kulový, o čem mluvil. No nic já ti to cestou domu povím. Teď tu počkej, já jdu kouřit. Kupodivu poslechla. Lenka šla se mnou. V klidu jsme si vychutnali cigaretu a zavzpomínaly na Jardu. Když jsme se vrátili do čekárny, Nad'a si prohlížela časopis. Dlouho jí to však nevydrželo a do ztichlé čekárny hlasitě zanaříkala: Já už chci domu. Jak to že já tu musím bejt a tvůj táta ne. Na vysvětlování už jsem sílu neměla. Naštěstí opět vyšel notář a my se nahrnuli zpět do jeho kanceláře. Ve zkratce nám pověděl co je v zápisu, který nám předložil k podpisu. Vrátil nám občanky a po podepsání dokumentu jsme postupně odcházeli. Venku jsme ještě prohodili pár slov s Lenkou a Lád'ou a šly k autu. Cestou jsem Nadě řekla, o co vlastně šlo, protože skoro nic neslyšela a zároveň jí slíbila, že příště vezmu i plnou moc od ní. Aspoň se tak ubráním jejím veřejným projekcím.

Příbuzný si člověk prostě nevybere, ale i tak by měl být rád, že je má. A já, i když to tak někdy nevypadá, mám tu svou tetu Nad'u ráda.

Krajová jídla

Dnes naposled... a rovnou z Prahy

Článek připravila Věra Melicharová

Informace čerpány z internetových stránek receptyonline.cz, labuznik.cz, varimeahrajemesispenny.cz

Pražský koláč

250 g hladké mouky
250 g polohrubé mouky
1 vejce
4 lžice cukru
1 kostka droždí
200 ml mléka
200 ml zakysané smetany
špetka soli

Obrázek: labuznik.cz

Drobenka

4 lžice hrubé mouky   3 lžice cukru   trocha másla

Krém

800 ml mléka   2 balíčky vanilkového pudinku
500 g másla   8 lžic cukru krupice

Z mléka, droždí a cukru vytvořte kvásek. V míse smíchejte obě mouky, cukr, vejce, smetanu, mléko, špetku soli a kvásek. Vytvořte hladké těsto a nechte ho vykynout. Z mléka a pudinkových prášků uvařte pudink a nechte ho vychladnout. Smícháním surovin si připravte drobenku.

Z vykynutého těsta udělejte bochánky a dejte je na plech ještě na chvíli kynout. Potřete je vejcem, posypejte drobenkou. Pečte dozlatova asi 25 min v troubě předehřáté na 180 °C. Mezitím utřete máslo s cukrem a studeným pudinkem. Vychladlé bochánky příčně rozkrojte a naplňte vanilkovým krémem.

Díl 2.

Příběh napsala Veronika Šmídová

Když dojeli do Veselice, byla už skoro tma. Zatímco Jaroslav vyložil veškeré věci, odstrojil a vyhřebelcoval koně, které ustálil a nakrmil, teta Květa dovedla Toničku do její komůrky, kde bude bydlet.

„Tak tady budeš od teď přebývat.“ řekla teta Květa a vešla dovnitř.

Byla to malá místnost, bíle vymalovaná s oknem do dvora. Pod oknem byla dřevěná postel s polštářem a dučnou, povlečení bylo bílé s jemnými modrými proužky. Nad postelí visel obraz panenky Marie, která v náručí objímá malého Ježíše. Vedle postele byl malý dřevěný stoleček s jedním šuplíkem na osobní věci. Naproti posteli byla ručně malovaná truhla s tradičními vzory. Komůrka byla sice skromná, ale ani na to nebyla Tonička zvyklá. U nich doma spali všichni v jedné místnosti, kde byly pouze dvě postele. Na jedné spali rodiče a na druhé spala Tonička. Dokud byly děti malé, spaly tam společně. Když povyroستly, Josef spal na zemi nebo za pecí.

Tonička vešla, slušně za vše poděkovala a přitom se trochu užasle rozhlížela kolem sebe.

Květa jen mávla rukou „Nemáš přeci za co děkovat, chvíli si odpočiň a přijď za námi na večeři. Je to přímo naproti přes dvůr.“

Poté se za tetou zavřely dveře, Tonička si lehla do peřin, které voněly mýdlem. Koukala do bílého stropu a vzpomínala na rodiče, bratra a jejich společný život. Po tváři ji tekly slzy, nešlo to zastavit, až z toho smutku a snad i zoufalství po chvíli usnula.

Probudila se až ráno. Vstala a šla najít tetu Květu. Vyšla ven na dvůr, kde byl její muž Jaroslav a nějaký mladík, oba si jí hned všimli. „Dobré ráno.“ šeptla stydlivě Tonička.

„Ale dobré ráno Toničko.“ ozval se Jaroslav s úsměvem.

Mladý muž vedle Jaroslava ani nehlesl a upřeně hleděl na Toničku. Byl okouzlen z její nevinosti, kterou měla ve tváři.

Tonička to zpozorovala, asi na vteřinu si vyměnili pohledy a poté stydlivě sklopila hlavu.

„Tohle je Václav, jezdí si k nám pro meruňky“ pokračoval Jaroslav.

Václav byl vysoký mladý muž s širokými rameny a štíhlou postavou, krátce střiženými černými vlasy a uhrančivými hnědými očima. Měl oválný obličej s jemnými rysy a úzkými rty. Byl velice pohledný a dívkám se líbil. Bydlel s rodiči na statku v Mezilesí a do Veselice jezdil kupovat meruňky, které pak prodával na tamním trhu.

„Dojdi si za Květou, ať ti dá něco k snědku“ řekl Jaroslav a dál se věnoval práci spolu s Václavem. Tonička jen souhlasně kývla hlavou a šla za tetou.

„Dobré ráno, už jsem si říkala, že budeš snad spát celé dopoledne. Tu máš, posad' se a pořádně se najez“, uvítala ji Květa.

„Dobré ráno tetinko, ale kdepak, jen jsem byla včera po té cestě unavená“, opověděla Tonička klidně a pustila se s chutí do jídla. Dostala čerstvý chléb s máslem a uvařeným vajíčkem. Přišlo jí to velice k chuti, už dávno tomu bylo, kdy pro ní někdo jídlo nachystal.

Statek, který obhospodařuje Květa s Jaroslavem, není velký, dva koně, kráva, slepice, králíci a prase na výkrm. K tomu patří pole, louka za obydlím a ovocný sad. Manželé už jsou starší, síla ubývá, tak se jim hodí každá pomoc. Netrvá dlouho a Tonička se rychle sžila s novým prostředím.

Je to velice pracovitě děvče a manželé si jí rychle oblíbili. Snad i proto, že jim osud nedopřál žádného potomka. Květa několikrát o dítě přišla během těhotenství. Bylo to pro ně těžké období, hlavně pro Květu, která to vždy těžce nesla a několik měsíců poté proplakala.

Tonička zrovna venku věšela prádlo, když opět přijel Václav s vozem a svým hnědákem pro meruňky.

„Pozdrav pánbůh Toničko“ zvolal Václav, když seskakoval z vozu a už z dálky se usmíval.

„Dobrý den Václave, Jaroslav odjel na pole, ale za chvíli se určitě vrátí“, řekla s plachým úsměvem Tonička.

„Nevadí, rád počkám“. „A vůbec, jak se ti tu líbí u nás v kraji?“ začal Václav opatrně. Tonička se mu moc líbila a chtěl tak navázat na rozhovor.

„Líbí. Nejsem sama a Květa s Jaroslavem jsou na mě velice hodní.“ odpověděla a v hlase měla velikou vděčnost.

Dobrou půlhodinu si povídali o životě na statku, než se vrátil Jaroslav z pole. Poté se rozloučili a Tonička pokračovala v práci.

Václav se jí zalíbil, byl milý, pozorný a zdvořilý. Ve vesnici, kde vyrůstala, byla spousta

chlapců, kteří se Toničce dvořili a pro její krásu a nevinnost by udělali vše, ale marně. Až teprve Václav si dokázal získat její přízeň, bez nějakého většího úsilí.

Od té doby, co si spolu s Václavem popovídali, se Tonička těšila na den, až se zase shledají. Jezdil většinou jednou týdně a to v pondělí.

Týden uplynul jako voda a Václav opět přijel. Tentokrát si Tonička dala záležet, aby se líbila. Oblékla si světle modré šaty pod kolena a tmavě modrou zástěrku. Vlasy si zapletla do dvou copů a bílý šátek uvázala dozadu.

Václav byl okouzlen její krásou, která se nedala přehlédnout. Trochu ostýchavě přistoupil blíž k Toničce. „Dobrý den“, pozdravil zdvořile a naklonil se trochu blíže. „Dnes ti to moc sluší, Toničko“, zašeptal ji do ucha, zatímco si hladila jeho hnědáka po hlavě.

„Děkuji Vašíku“ trochu se zarazila „Mohu ti tak říkat?“ dodala ostýchavě, až se jí z toho tváře začervenaly.

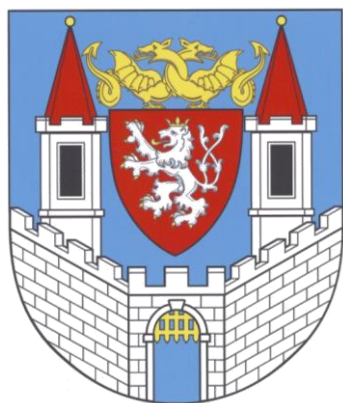
„Ale jistě, budu velice rád“, usmál se Václav široce.

„Moc rád bych za tebou přijel častěji, pokud budeš souhlasit, mohli bychom se jít projít, třeba na pouť, která je od pátku tady ve Veselici“ řekl nervózně.

„Ano moc ráda“, oči se jí rozsvítily jako lampičky a přívětivě se na Vašíka usmála.

Toho večera nemohla Tonička samou radostí a nedočkavostí ani usnout. „Ať už je pátek“ říkala si v duchu.

Pokračování příště...

Kolínské nádraží

Článek připravila Martin Štulla

Informace čerpány z internetových stránek region.rozhlas.cz

Fotografie: cestyapamatky.cz a MÚ Kolín

Nádraží v Kolíně je nejfrekventovanějším nádražím ve středních Čechách. Správa železniční dopravní cesty uvádí, že jím denně projde 19 tisíc cestujících. Do Kolína vede celkem pět železničních tratí ze směru od Prahy, Olomouce, Ledče, Havlíčkova Brodu a Velkého Oseku.

V loňském roce tu slavnostně dokončili rekonstrukci nádražní budovy, která se vrátila do funkcionalistického slohu, ve kterém byla původně postavena. Současná rekonstrukce, která má stát čtvrt miliardy korun, probíhá v několika etapách. Perony a nádražní budova jsou už hotové, zbývají ještě výtahy a nový podchod ke Starokolínské ulici.

Zajímavé je, že Kolín je zároveň nejčastěji vyměňovanou železniční stanicí v kraji. Současná, nově opravená budova, je totiž dokonce už třetí. První nádraží se tu začalo stavět v roce 1845, nádražní budova stála 40 tisíc zlatých a kolejiště na jednokolejné trati mělo koleje celkem čtyři.

Po pouhých 24 letech se malé nádraží přestavělo na železniční uzel s novou výpravní budovou podle návrhu Karla Schlimpa. Druhé kolínské nádraží byla ve skutečnosti nádraží dvě, která měla společnou budovu mezi sebou. Až do roku 1938 tu stály první a druhá nádražní budova vedle sebe.

Při radikální přestavbě železničního uzlu tu vyrostla třetí budova podle návrhu Vladimíra Weisse. Třetí nádražní budova vyrostla na místě té první a druhá padla ve stejné době za obětí úpravám kolejiště. Mimochodem ze čtyř průjezdních kolejí je v současné době už 13.

Pozdější změny v podobě nádraží už má na svědomí pouze spojenecké bombardování a socialistické chátrání. Současná podoba opravené budovy ještě není kompletní. Chybí ještě hodiny. Na návrhu jejich ztvárnění se ještě pracuje.

VZPOMÍNÁME ...

Jiří z Poděbrad (23. 4. 1420 - 22. 3. 1471)

Článek připravila Pavla Štullová

Informace čerpány z internetových stránek wikipedia.org a panovnici.cz

Český král Jiří z Poděbrad se narodil 23. 4. 1420 v Poděbradech. Pocházel z rodu pánů z Kunštátu. Jeho otec Viktorin Boček měl na tehdejší poměry velkou politickou moc, tu měl většinou pouze panovník a několik málo šlechticů. To vysvětluje, proč se Jiří mohl stát králem. V českých dějinách nikdy neseděl na trůnu král, který by měl původ v domácí šlechtě. To se povedlo jen jemu. Jiří byl výborný diplomat a politik. Jeho cesta ke královskému titulu ale nebyla jednoduchá. To, že se dokázal povýšit nad sobě rovné, mu tuto cestu zkomplikovalo.

Jiří z Poděbrad byl vynikající diplomat, rozený politik, méně již válečník. Ač se mu dostalo jen velmi málo vzdělání, vypracoval se mezi nejschopnější šlechtice. Jiří byl nemanželským synem Viktorina z Poděbrad. Otec zemřel roku 1427, poručník o 3 roky později. Desetiletý sirotek putoval na Moravu, kde se jeho novým poručníkem stal vzdálený strýc Haralt z Kunštátu. S ním Jiřík jako 14letý pravděpodobně bojoval na straně vítězů v bitvě u Lipan. Byl veden ke kališnické víře.

V 17 letech začal být politicky činný. Stal se vůdcem skupiny šlechticů, která se nazývala poděbradskou stranou. V r. 1448 obsadila poděbradská strana pod vedením Jiřího Prahu. Od tohoto

okamžiku byl pak Jiří prakticky vládcem Čech. Nejprve byl zemským správcem, když byl za krále přijat nezletilý Jan Pohrobek. Po jeho smrti byl pak roku 1458 zvolen králem. Spolu s manželkou slíbili uherským biskupům, kteří měli korunovací provést, přestup ke katolicismu. Jiří to chápal jako potvrzení, že bude vládcem „obojího lidu“. Slovo „kacíř“ pro něj neznamenovalo to, co pro katolické preláty. Jinak by toto označení musel užít i pro sebe sama. Papež však doufal, že se s Jiřím dohodne a obnoví jednotu církve.

Král Jiří dával přednost poklidnému soužití katolíků s kališníky v jednom státě. Když to papež zjistil, stal se jeho úhlavním nepřítelem. Prohlásil Jiřího za kacíře a proti Čechům vyhlásil křížovou výpravu. Zemřel uprostřed bojů roku 1471. Se svými rádci vypracoval návrh smlouvy mezi evropskými panovníky a předešel tak o staletí svou dobu. Vzdal se také svého snu o nastolení poděbradské dynastie. Když země potřebovala pomoc Polska, nabídl trůn synovi polského krále. Jiří z Poděbrad povýšil zájmy českého království nad své vlastní a zařadil se do galerie největších osobností našich dějin.

Prokletí pocestného

9. část

Příběh napsal a připravil Jiří Šulc

Zastavili pod vysokou borovicí. Byli asi sto kroků přede mnou. Okamžitě jsem zastavil také a lehl si na břicho mezi ostružinové keře tak rychle, že jsem se přitom poškrábal od trní. Zatl jsem zuby, abych nesykl bolestí a neprozradil svůj úkryt. Na trojici mužů bylo stále dobře vidět. Lacej a Davan si oba sedli ke stromu a unaveně se opřeli zády o kmen. Fojt zůstal stát a rozhlížel se na všechny strany. Chvilí bylo ticho, až na houkání sovy. Když utichl i tento zvuk, nastalo nepřírozené ticho. Se zatajeným dechem jsem čekal, co se bude dít. I fojtova tvář vypadala ve světle pochodně nervózně. Pak noční dravec zahoukal znovu. Tentokrát však mnohem hlasitěji. Jakoby sova seděla na větvi z druhé strany kmene borovice.

„Sakra, fojte, jste hluchej, nebo co?!“

Ten hlas se ozval zpoza stromu. Nikdo nic takového nečekal. Ve svém úkrytu jsem sebou trhl a polekaně vydechl. Nikdo si toho naštěstí nemohl všimnout, neboť bratři pohůnci se lekli ještě více a s vyřeštěnými očima a otevřenými ústy se rozhlíželi kolem. Fojt s výkřikem uskočil od stromu tak rychle, že div nezakopl o blízký pařez.

Ze tmy náhle vyšel muž. Musel se celou dobu skrývat za stromem. Fojt se k němu otočil, stále ještě v šoku. „Co to, zatraceně....?“ vykřikl, než nově příchozího konečně spatřil. „Ach, to jsi ty. Mělo mě to napadnout.“

Lacej a Dawan si ho také konečně všimli a až nyní je napadlo, že by měli vstát a připravit se na možné nebezpečí. Jako jeden muž vyskočili, natahující ruce po obušcích a nožích u pasů. Narozdíl od svého pána pohůnci však skutečně zakopli, dokonce jeden o druhého, a hlasitě žuchli mezi mokré listy na zemi. Neznámého muže to dosti pobavilo.

„Jo, a taky vás mohlo napadnout odpovědět na signál. Houkám tu na vás jako blbec napřed z dálky, pak z blízka, a vy nic.“

„To-tos byl ty?“ vykotal fojt. „A jak jsem měl vědět, že to není

opravdu sova, co?!“ Očividně se již vzpamatoval z šoku a nasadil opět svůj obvyklý panovačný tón.

„Výr, pane fojt. Jako výr, tak jsem to říkal. A ten v těch lesích nežije. Proto používám jeho houkání jako signál, a ne sýčka nebo puštika, kterých je tu plno.“ vysvětloval neznámý a šel se posadit na pařez, do kterého fojt málem narazil.

Takže to houkal tenhle cizinec. Když se posadil, fojtova pochodeň ho slušně osvětlovala, tak jsem si ho mohl prohlédnout. Byl středně vysoký a štíhlý jako proutek. Jeho kazajku a přiléhavé kalhoty jsem chvíli považoval za černé či tmavě hnědé. Na druhý pohled se však jejich barva ukázala jako velice tmavý odstín modré. Kromě toho měl na sobě šátek a rukavice bez prstů stejné barvy, tmavě hnědou koženou vestu a vysoké kožené boty. Velmi neobvyklé, až podivné, oblečení pro tento kraj. Nejvíce podivný byl však obličej toho muže. Nikoho jemu podobného jsem do té doby neviděl. Jeho tvář byla úzká a protáhlá se špičatou bradou, malým nosem a uzkýma očima. Lícni kosti byly vystouplé, čelo vysoké a světle hnědé vlasy spadaly až k lopatkám. Tvář měl hladce oholenou a vypadal dosti mladě, asi jako já. S fojtem ale mluvil jako dospělý poučující malé dítě.

„S vámi je to těžký, Orssile. Chcete se tajně scházet v noci v lese, ale chodíte jím jako stádo prasat. To vaše světlo je vidět na míle a ještě si s sebou vezmete tyhle nemotorný nemehla. Do toho zapomenete na signál a ještě jste hubatej. Můžu bejt asi rád za to, že jste vůbec našli místo schůzky, co?“ říkal fojtovi posměšně.

„Měli jsme snad jít ve tmě? To bychom to tu určitě nenašli!“ odsekl Orssil uraženě. „A pro mě je sova jako sova, takže ten tvůj signál byl pěkně k ničemu. Že nás bylo slyšet, to je snad taky jasné. Nejsem zvíře, abych se musel učit plížit se po lese.“

Teď mi to teprve došlo! Ten muž napřed zahoukal signál, a když mu fojt neodpověděl, tak se přiblížil až ke stromu, a ozval se znovu. A přitom ho vůbec nebylo slyšet. Ani když udělal pár kroků k pařezu, nevydal přitom žádný zvuk. Byl tichý jako duch.

„Chcete říct, že já jsem zvíře?“ zeptal se výhružným tónem. Usmívat se nepřestal, ale svrástil obočí. Když fojt, vyveden z míry, neodpověděl, vytáhl cizinec z pravé boty dýku.

„Dejte si pozor, protože na tohle já si nepotrpím. Kdo mi do očí řekne nějakou urážku, vždycky lituje.“ řekl a ukázal na fojta špičkou ostří. Usmál se přitom ještě víc, jakoby se těšil, až svou výhružku naplní. Jeho ústa byla dosti malá s tenkými rty, ale dokázal je roztáhnout do hrozivého vlčího úsměvu. Orssil se zdržel namyšlených námitek a raději držel jazyk za zuby. Jeho pohůnci, co se již vedli ze země, se postavili svému pánovi k bokům, jak bylo jejich zvykem, ale i oni se očividně báli. Ten muž musel být velmi nebezpečný, a všichni tři to museli dobře vědět, jinak by neměli takový strach.

Zaslechl jsem blížící se kroky. U stromu se ze tmy vynořily další tři muži. Nepřišli sice neslyšně, přesto jsem se zděsil. Ten, který šel v čele, zamířil k cizinci s dýkou.

„No tak, Filtzi. Přišli jsme s panem fojtem na obchodní jednání, ne vyhrožovat.“ řekl. Ten hlas jsem poznal, a i kdyby ne, tak tvář s orlím nosem a úzkým knírkem byla po dnešku nezapomenutelná. Vůdce banditů! Ty další dva jsem nepoznával, ale je možné, že dnes byly v hospodě také. Kromě jejich vůdce a hromotluka Burrtý jsem si tvář žádného z nich nepohlížel. Muž s dýkou, kterého vůdce nazval Filtz, vytáhl druhou dýku od opasku a začal si se svými zbraněmi pohrávat. Vyhodil obě najednou do vzduchu a při dopadu je chytil za špičky čepelí, pak znovu vyhodil do vzduchu a chytil za rukojeti a tak dále. Přitom je vůbec nesledoval očima. Hlavu otočil k vůdci bandy a začal s ním hovořit.

„Já chci jen, aby to obchodní jednání probíhalo tak, jak má, Kessare. A to znamená tajně. Proto trvám na signálech.“ řekl klidně. Kessar. Jméno znějící, jako když šlehne bič. Příhodné k tak krutému muži.

„Omlouvám se, pane fojte. Náš stopař prostě rád dává na obdiv své dovednosti.“ pravil. I když se omlouval a byl zdvořilý, mluvil úplně stejně, jako odpoledne v hospodě. V každém slově byl skryt zároveň výsměch, povýšenost a hrozba. V duchu se smál strachu, který z něj lidé měli. Ukájel se pocitem, že má nad ostatními okolo sebe navrch. A pokud by se mu nelíbila vaše odpověď, ošklivě by vám ublížil.

Pokračování příště...

Rod nepokojné krve

Šašek s temnou tváří, kouzelník Žito

Článek napsala a připravila Katka Gottwaldová

Mnozí z vás jste určitě stejně, jako já, viděli českou pohádku z roku 2018 - Kouzelník Žito. Mnoho lidí se jí smálo, ale věc se má tak, že daná pohádka byla opravdu inspirována českými dějiny. Neboť kouzelník Žito, a věřte nebo ne, skutečně existoval a je to historicky doložená postava. Kouzelník Žito žil na přelomu 14. a 15. století a působil na dvoře krále Václava IV. Ale nesloužil až tak jemu, jako jeho bratrovi Zikmundovi Lucemburskému. Kouzelník Žito dělal na dvoře Václava IV. Zikmundovi tajného špeha. Žito žil a bydlel na hradě Přimda, který dostal od Zikmunda jako dar za dobré služby. Žito byl prý temný mág s temným obličejem. Byl velmi zlomyslný a dokázal ubližovat jak svým humorem, tak i svými kouzly.

Foto: Česká televize

PŘÍBĚHY A POVĚSTI O KOUZELNÍKU ŽITOVÍ

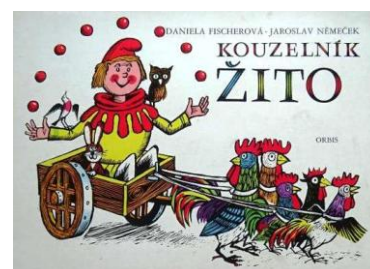
1. Jedna z prvních pověstí praví, že Žito křižoval uličky staré Prahy na povoze taženém černými kohouty. Uměl prý nevídané a neuvěřitelné kousky. Například dokázal měnit podobu a v jediném okamžiku se mohl změnit z žebráka v hadrech ve fešáka s módním hedvábným kabátkem. Také dokázal na místě přimrazit, kohokoliv si usmyslel. A zvládal i náročnější kouzla.

2. Jinému šaškovi na královském dvoře při hostině proměnil ruce v koňská kopyta. Když mu král poručil, aby je zase odčaroval, Žito je jen škodolibě změnil na volské paznehty. Teprve po kolegově dlouhém skučení a naříkání mu zase navrátil ruce zpět.

3. Asi nejslavnější historka o Žitovi je ta, ve které kouzelník nejprve promění třicet víchů slámy v tučná selátka a pak je prodá nic netušícímu pekaři Míchalovi. Pekař se radoval, jak dobře koupil pašíky pod cenou, ale úsměv na tváři mu nezůstanedlouho. Ačkoliv ho Žito varoval, aby vepře nepouštěl k vodě, pekař je vezme vykoupat do řeky. Jaké je pak jeho překvapení, když mu místo pašíků vyplavou jen snopy slámy. To však ještě nebyl konec. Rozzuřený pekař se vrhl na Žita, kterého našel spícího v krčmě. Aby ho probudil, vzal ho za nohu, ale najednou se ozval praskavý zvuk a Žitova noha vytržená z kloubu zůstala překvapenému pekaři v ruce. Žito strašně křičel a hnal pekaře před soud. Protože zranění bylo zjevné a krčmář i hosté jej Žitovi dosvědčili, musel pekař zaplatit kouzelníkovi tučné odškodné. Žito shrábl peníze, ale protože to byl vychytralý kouzelník, zahodil berli, nasadil si nohu zpět a jako by se nechumelilo, odkráčel pryč. Takto alespoň popisuje Žitovy příběhy jejich nejznámější spisovatel Alois Jirásek ve svých Starých pověstech českých.

KDE SE VZALY POVĚSTI?

Jirásek ve svém zpracování pověstí patrně vycházel z článku českého folkloristy pana Čeňka Zírta, který vyšel roku 1893 v časopise Květy. V něm si Zírt všimá podobnosti příběhů o Žitovi s legendami o Faustovi a jednak zmiňuje, že zřejmě našel zdroj, ze kterého čerpali jak Češi, tak i cizinci své zprávy o čarujícím šaškovi. Zdrojem byla kronika s názvem *Historiae Regni Bohemae*, v překladu *Dějiny Království českého* od humanistického dějepisce Jana Skály z Doubravky zvaného Dubravius.

SKUTEČNOST A NEJSTARŠÍ ZMÍNKY O ŽITOVĚ

DUBRAVIOVA KRONIKA

Dubraviova kronika z roku 1552 zůstává až dodnes nejstarším známým pramenem popisujícím kouzelníka Žita. Ani Václav Hájek z Libočan, jehož Kronika česká vyšla roku 1541, v ní ještě není o Žitovi žádný záznam. V Dubraviově kronice se první zmínka o Žitovi objevuje v souvislosti se svatbou Václava IV. s Žofií Bavorskou, která se konala v Praze roku 1389. Václavův kouzelník (v latinském textu magus) jménem Žito, další pověst o něm praví, že Žito si prý neuvěřitelným způsobem roztáhl ústa tak, až spolkl chudáka jednoho celého z cizích kejklířů. Nejdřív vyplivl jeho zablácené boty a pak spolknutého ubožáka k obecnému veselí vyvrhl do kádě s vodou.

Kromě toho, Dubravius připojuje ještě jednu příhodu, kdy Žito přičaroval dvěma dvořanům, kteří zvědavě vyhlíželi z okna na slavnost, přičaruje na hlavu jelení parohy. Když se pak tito dva paroháči pokoušeli rozplést své nové zvířecí ozdoby a strčit hlavu z okna zpátky do místnosti, Žito se mezi tím dosyta najedl z jejich talířů a napil se z jejich pohárů. Teprve když s hostinou skončil, milostivě oběma zvědavcům parohy odčaroval. I v Dubraviově podání Žito nakonec dopadne stejně, jako doktor Faust. Odnese ho čert, kterému se upsal.

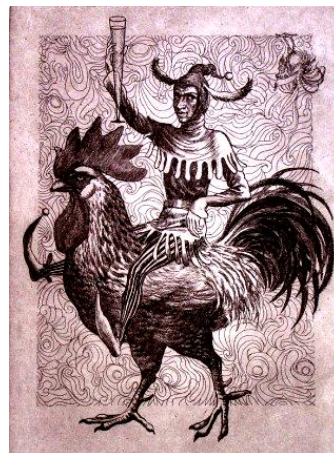
Václav Hájek z Libočan zaznamenal k roku 1392 příběh o soupeření českých a porýnských kejklířů, který mohl posloužit Dubraviovi jako základ pro Žitovo špičkování s kejklíři Jana Bavorského. Navíc k tomu jistě přispíval i veřejně známý zájem Václava IV. o alchymii, astrologii a hádání z ruky.

Pokud tedy nějaký historický Žito skutečně existoval, nejmenovaný šašek z univerzitní kroniky se mu zdá být nejbližší.

KRONIKA UNIVERSITY PRAŽSKÉ

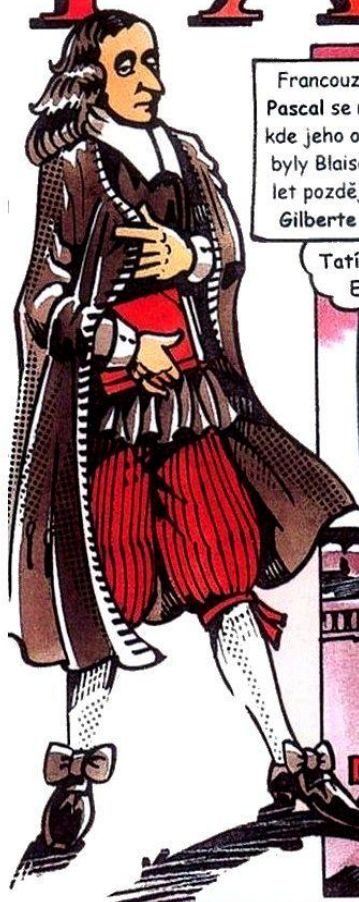
V Kronice university pražské, vzniklé nedlouho po smrti krále Václava IV. (1419), se panu historikovi a profesorovi Rudolfovi Urbánkovi podařilo najít pasáž o jakémsi královském šaškovi, který v roce 1393 vystupoval v podivném klobouku proti prodeji odpustků a vysmíval se lakotným kněžím. Šaškovo jméno v kronice uvedeno není, ale podle profesora Urbánka mohlo jít o Žita, který byl původně královským šaškem a zároveň přívržencem Jana Husa. Jeho odpůrci z něj však v pozdějším vyprávění udělali zlomyslného (kališnického) čaroděje. Ačkoliv vysvětlení pana Urbánka není možno podpořit konkrétními důkazy, přece jen se tohle vysvětlení nezdá až tak nepravděpodobné.

Zejména v lidové tradici k sobě totiž kacíři a čarodějové mívají často blízko. Na postavu historického králova kejklíře, který se projevoval nevraživě vůči církevním představitelům, se tak mohly postupem staletími nabalit další černokněžnické a kejklířské motivy známé z jiných příběhů.

PASCAL SVÁR SRDCE A ROZUMU

Francouzský matematik, fyzik a teolog Blaise Pascal se narodil 19. června 1623 v Claremontu, kde jeho otec Etienne působil jako soudce. Když byly Blaisovi tři roky, zemřela mu matka. O pět let později se zbytek rodiny (Blaise měl sestry Gilberte a Jacqueline) přestěhoval do Paříže.

Tatí, a kde je ta Eiffelovka?

1631

Ale Blaisi, tu přece postaví až za nějakých 258 let!

Do školy Blaise nechodil, otec ho vyučoval sám. Ač miloval matematiku, synkovi ji zakázal - prý na ni má ještě dost času. Jenomže Blaise tajemství lákalo a už ve dvanácti si sám odvodil řadu geometrických zákonů. Otec tedy změnil názor a půjčil mu v té době nejlepší knihu o geometrii - Euklidovy Základy. Později ho s sebou začal brát i na pravidelné schůzky předních pařížských matematiků.

1635

Safra, kluku, koukám, že schovávat před tebou Euklida by už bylo zbytečné.

V roce 1638 si otec pohněval všemocného kardinála Richelieu a několik měsíců to s ním nevypadalo dobře. Ale vlivní známí se za něj přimluvili, a když navíc Jacqueline oslnila kardinála svou rolí v dětském divadelním představení, byl Etienne vzat na milost. Dostal dokonce místo výběřčího daní v Rouenu. Blaise složitou situaci příliš nevnímal - zcela ho pohltilo studium kuželoseček.

1639

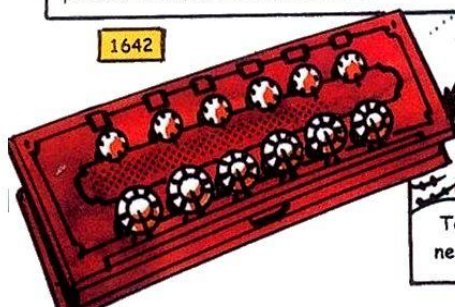
Ta malá je vážně dobrá. Že bychom toho kverulantského Pascala vzali na milost?

TLESK

Richelieu

V Rouenu Blaise opět prokázal své neobyčejné matematické nadání. Aby otci usnadnil práci, vymyslel a sestrojil mechanickou kalkulačku, která uměla sčítat i odčítat. Celkem bylo vyrobeno padesát kusů, osm se dochovalo do dnešních časů.

1642

Ted' to teprve všem neplatičům spočítám!

Roku 1646 se Blaise snad poprvé myšlenkami odpoutal od matematiky. Otec uklouzl na ledě a zranil si nohu. Léčit ho pomáhali dva příslušníci hnutí jansenistů - náboženského směru zdůrazňujícího předurčenost osudu, tíži dědičného hříchu a škodlivost vědy. Blaise jejich názory hluboce ovlivnily, vědy se však kvůli nim nevzdal. Zatím.

Takže dědičný hřích, říkáte. A dá se s ním něco dělat?

1646

S pomocí Boží jistě, mladíku. Ale buď si jist, že ta tvoje věda Bohu příliš radosti nedělá.

1647

Rok nato se rodina vrátila do Paříže a Blaise se nadchl pro fyziku. Zopakoval slavné Torricelliho pokusy se rtuťí, která v trubici vytahované ze rtuťové lázně mírně poklesla a uvolnila nad sebou záhadně prázdný prostor. Blaise Pascal dokázal, že nad rtuťí je skutečně vzduchoprázdno.

Tam nahoře nad rtuťí je co?

Tam nahoře nad rtuťí není nic.

Descartes

23. září 1647

Blaise Pascal o svých pokusech se vzduchoprázdnum sepsal vědecké pojednání. V té době už byl považován za významného učenice, přesto s ním mnozí kolegové nesouhlasili. Mezi nimi i slavný René Descartes, který jej 23. září 1647 navštívil. Představa vzduchoprázdna mu tehdy připadala zcela absurdní.

Človče, vždyť vy nemáte v hlavě nic než vzduchoprázdno!

Doufám, že 1500 metrů bude Blaisovi stačit a příště nás nepožene na Mont Blanc.

Périer

1648

V dalších letech se Pascal opět věnoval kuželosečkám - křivkám, o nichž svou první vědeckou práci sepsal už v šestnácti.

Uznej, Gilberte, že kuželosečky jsou prostě fascinující!

Co-cože? Ano, jistě, samozřejmě. Úžasné. Naprosto grandiózně skvělé.

Na srandičky tě užije.

Věnoval se studiu kapalin a mimo jiné formuloval poučku, kterou dnes známe jako Pascalův zákon: Působíme-li silou na povrch kapaliny, tlak ve všech místech kapaliny vzroste o stejnou hodnotu. Tlak závisí pouze na velikosti síly a na ploše, na niž síla působí - což se dodnes využívá v hydraulických zařízeních.

Jaképak srandičky? Tohle je seriózní vědecký výzkum závislosti tlaku na velikosti působící síly a průměru otvoru!

1653

O rok později Pascal vybavil svého švagra Florina Périera (manžela sestry Gilberte) jednoduchým tlakoměrem (nám už známou trubicí se rtuťí) a poslal jej na sopku Puy de Dôme změřit rozdíl ve výšce rtuťového sloupce v nížině a v horách. Pascal se domníval, že atmosférický tlak, který tlačí na hladinu rtuťi a vytlačuje ji trubicí vzhůru, je v horách nižší. Pokus tento předpoklad potvrdil.

Pascal vyslyšel prosby svého přítele, spisovatele a hazardního hráče Antoina Gombauda, aby mu pomohl určit pravděpodobnost, s jakou na kostkách padnou různé kombinace čísel, a jak spravedlivě rozdělit bank v nedohrané partii. Vyměnili si několik dopisů s Pierrem de Fermatem, nejlepším matematikem té doby, a společně našli řešení. Zkrotili náhodu a položili základy teorie pravděpodobnosti.

A neznamená tvoje teorie konec hazardních her?

Pochybuju. Umím vypočítat pravděpodobnost, s níž prohraješ, ale neumím ti zabránit, aby sis přesto vsadil.

1651

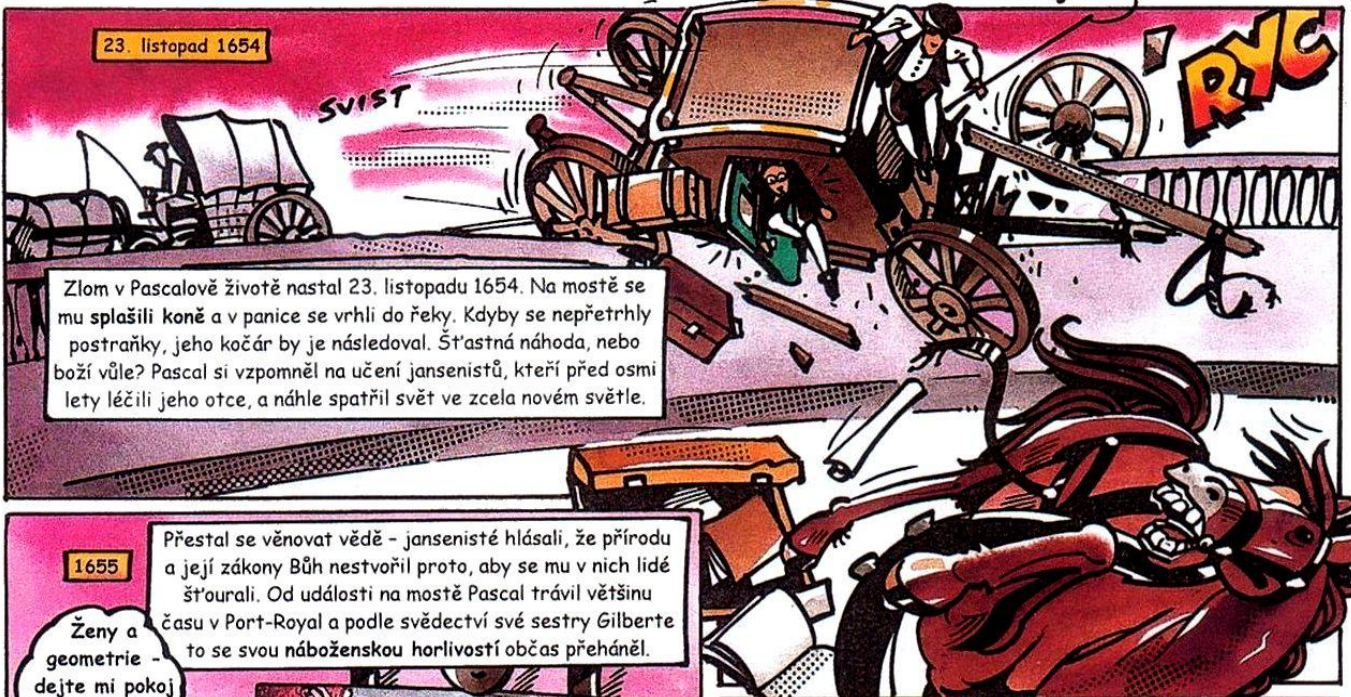
Gombaud

1654

Roku 1651 zemřel Pascalův otec Etienne a sestra Jacqueline vstoupila do jansenistického kláštera v Port-Royal. Blaise zdědil nemalý majetek a následující čtyři roky si užíval poměrně rozmařilého života.

23. listopad 1654

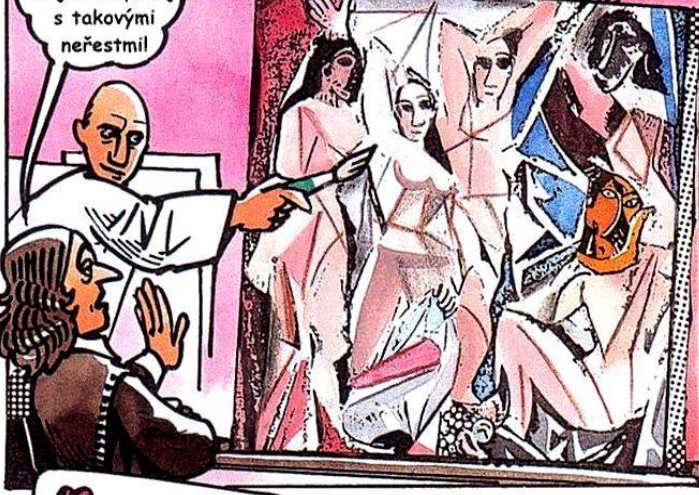

Zlom v Pascalově životě nastal 23. listopadu 1654. Na mostě se mu splašili koně a v panice se vrhli do řeky. Kdyby se nepřetrhly postražky, jeho kočár by je následoval. Šťastná náhoda, nebo boží vůle? Pascal si vzpomněl na učení jansenistů, kteří před osmi lety léčili jeho otce, a náhle spatřil svět ve zcela novém světle.

1655

Přestal se věnovat vědě - jansenisté hlásali, že přírodu a její zákony Bůh nestvořil proto, aby se mu v nich lidé šťourali. Od události na mostě Pascal trávil většinu času v Port-Royal a podle svědectví své sestry Gilberte to se svou náboženskou horlivostí občas přeháněl.

Ženy a geometrie - dejte mi pokoj s takovými neřestmi!

Když jezuité obvinili Pascalova jansenistického přítele Antoina Arnauda z kacířství, sepsal na jeho obranu celkem osmnáct dopisů. Formuloval je jako dopisy Pařížana příteli na venkov, ve skutečnosti však byly určeny jezuitům.

1656

Jak mohl Bůh dopustit, aby člověk, který hlásá takové nesmysly, byl natolik obratný a vtipný, že o nich přesvědčí půlku Francie?

1658

Z Pascala se stal filozof a teolog, ale jeho argument ve prospěch víry v Boha vycházel z matematické teorie pravděpodobnosti: I kdyby byla pravděpodobnost boží existence sebelepší, stále je větší než nula, protože nikdo neumí dokázat, že Bůh není. A zatímco bezvěrec v takovém případě propadne věčnému zatracení (výsledek je nekonečně záporný), věřícího člověka čeká věčná spása na nebesích (výsledek je nekonečně kladný).

Nikdy na tom nebyl zdravotně nejlépe, ale roku 1659 se jeho stav prudce zhoršil. Pracoval jen v přestávkách mezi záchvaty bolesti způsobené zřejmě rakovinou žaludku. Svůj dům věnoval jedné chudé rodině a uchýlil se ke své sestře Gilberte, u níž v pouhých devětatřiceti letech zemřel.

Srdce má důvody, které rozum nezná. Jen nevím, milá sestřičko, zda jsem srdci v jeho sváru s rozumem naslouchal příliš, nebo naopak málo. Snad se to dozvím tam, kam právě odcházím...

K vědě se krátce vrátil v roce 1658. Studoval cykloidu - křivku opisovanou bodem na obvodu kutálející se obruče. Trápila jej tehdy bolest zubů, která ustoupila, jakmile se ponořil do výpočtů. Viděl v tom vyjádření Boží vůle, že má ve studiu pokračovat.

Matematika je zvláštní lék na bolest zubů, ale zdá se, že zabírá. - Mám tomu rozumět tak, že se na mne za mé bádání o povaze světa nezlobíš?

17. srpen 1662

Konec

**Internetový časopis KELTOVINY
vydává spolek KELTOVINY; České Budějovice.**

Redakční rada a dopisovatelé:

Martin Štulla (šéfredaktor), Pavla Štullová, Věra Melicharová, Vítek Procházka, Gabča Monte, Jurgen Lednický, Veronika Šmídová, Dagmar Wilčková, Katka Gottwaldová, Lenka Makrlíková, Kristýna Strnadová, Jiří Šulc, Lucie Lamačová, Renáta Waldmann, Lucie Volková, Jana Koláčková, Monte Alamo, ...

Použité fotografie a ostatní obrazový materiál:

*Titulní strana: Katka Gottwaldová; poslední strana: Martin Štulla
Ostatní fotografie jsou přímo se jménem autora v textu*

Uzávěrka dalšího čísla 13. června, vydání 27. června.